

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

HIŠNI LJUBLJENČKI V POSLOVNEM SVETU

Ljubljana, oktober 2023

ANJA PIRŠ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Anja Pirš, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Hišni ljubljenci v poslovnem svetu, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko asist. dr. Barbaro Hvalič Erzetič

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne 20.10.2023

Podpis študentke:

KAZALO

1	UVOD	1
2	HIŠNI LJUBLJENČKI V POSLOVNEM SVETU	2
2.1	Prednosti hišnih ljubljencev v poslovnem svetu	2
2.1.1	Psi	4
2.1.2	Mačke	4
2.1.3	Drugi hišni ljubljenci	5
2.1.3.1	<i>Živali v kletkah</i>	5
2.1.3.2	<i>Živali v akvarijih</i>	6
2.1.3.3	<i>Živali v terarijih</i>	6
2.2	Slabosti hišnih ljubljencev v poslovnem svetu	7
3	SLUŽBENE ŽIVALI.....	8
3.1	Terapevtski psi	8
3.2	Psi vodniki	9
3.3	Reševalni psi	9
3.4	Policijski in vojaški psi	10
3.5	Lovski psi	11
3.6	Pastirski in ovčarski psi.....	11
4	OBLIKOVANJE ORGANIZACIJSKIH SMERNIC	11
5	RAZISKAVA O HIŠNIH LJUBLJENČKIH V POSLOVNEM SVETU	13
5.1	Zbiranje podatkov	13
5.2	Sestava strukturiranega intervjuja in anketnega vprašalnika	13
5.3	Predstavitev in interpretacija rezultatov	15
5.3.1	Predstavitev in interpretacija rezultatov, dobljenih z intervjuji.....	15
5.3.2	Predstavitev in interpretacija rezultatov, dobljenih s spletno raziskavo.....	18
5.4	Omejitve raziskave	22
6	SKLEP	23
	LITERATURA IN VIRI	24
	PRILOGE.....	26

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikazuje, ali bi si osebe želele, da jih hišni ljubljenci spremljajo na delo.....	19
Slika 2: Prikazuje mnenja anketirancev, katero žival bi si želeli oz. jih spremlja na delo..	19
Slika 3: Prikazuje, kako bi vplivala prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu	20
Slika 4: Prikazuje, kakšne nevšečnosti lahko povzročijo hišni ljubljenci v podjetju.....	21
Slika 5: Prikazuje, kako bi na redno zaposlitev vplivalo, da podjetje dopušča hišne ljubljence na delovnem mestu	22

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vprašalnik za podjetja, ki dopuščajo hišne ljubljence.....	1
Priloga 2: Vprašalnik za podjetja, ki ne dopuščajo hišnih ljubljencev	3
Priloga 3: Predstavitev analiziranih podjetij in slike ljubljencev prisotnih v podjetju	5
Priloga 4: Vprašalnik o splošnem mnenju hišnih ljubljencev v poslovnem svetu.....	8
Priloga 5: Grafični prikaz demografskih podatkov o sodelujočih osebah v spletni anketi o splošnem mnenju hišnih ljubljencev v poslovnem svetu	11
Priloga 6: Grafični prikaz vsebinskih vprašanj spletnega vprašalnika.....	14

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

COVID-19 – (angl. coronavirus disease 2019); koronavirusna bolezen 2019

1 UVOD

Hišni ljubljenci niso le živali. Postanejo družinski člani in človeku najboljši prijatelji, ko jih spustijo v svoj dom. Lastniki živali lahko trdijo, da se med njimi oblikujejo posebne vezi. Zavedno ali ne hišni ljubljenci pozitivno vplivajo na zdravje svojih lastnikov, saj že ljubkovanje živali zmanjšuje raven stresa in sprošča le pozitivne hormone. Tudi skrb za hišnega ljubljencega, predvsem psa, pozitivno vpliva na ljudi, ker se posledično poveča telesna aktivnost in lastnik preživi več časa na svežem zraku.

Rek, da je pes človekov najboljši prijatelj, ni zgolj rek, saj so ravno živali tiste, ki znajo dati brezpogojno ljubezen, zvestobo in druženje. V zameno za svoj efekt pa ne zahtevajo veliko, le topel in varen dom, hrano, vodo in nekaj nege. Imajo prav posebno lastnost, in sicer točno vejo, kdaj je oseba ranljiva, žalostna ali zaskrbljena, ter ji v takšnih trenutkih nudijo čustveno podporo. S svojo družbo ljudem lajšajo osamljenost in nudijo pomirjujoč občutek, kar zagotovo preprečuje možnost, da bi ljudje padli v depresivno stanje (Reeves, 2020).

Imeti hišnega ljubljencega v življenju je veliko veselje in tudi odgovornost. V sedanjem tempu življenja pa je težko uskladiti zasebno življenje in poslovno kariero, kar lahko občutijo hišni ljubljenci, če doma več ur sami čakajo svojega lastnika, da se vrne z dela. Seveda obstajajo hišni ljubljenci, ki se sami zamotijo, kot so npr. hrčki, ki tečejo v kolesu in sploh ne opazijo, da je njihov lastnik odsoten, težava pa lahko nastane pri lastnikih psov, zlasti takšnih, ki imajo športne oz. zahtevne pasme. Čeprav poznamo veliko pozitivnih učinkov hišnih ljubljencegov, pa lahko negativni, če se živali počutijo osamljene, povzročijo tudi nevšečnosti. Iz tega in še več razlogov je dobro imeti hišnega ljubljencega ob sebi na delu.

Predmet zaključne strokovne naloge je preučevanje hišnih ljubljencegov v poslovnem svetu, kakšen je njihov vpliv na delovno okolje, ali so podjetja, ki v svojih prostorih svojim zaposlenim dovoljujejo, da s seboj pripeljejo hišnega ljubljencega, uspešnejša in produktivnejša od podjetij, ki tega ne dopuščajo.

Namen zaključne strokovne naloge je predstaviti mnenja podjetij, ki v poslovnem svetu sprejemajo hišne ljubljence in tista podjetja, ki jih ne. Izpostavila sem podjetja, ki so za prisotnost hišnih ljubljencegov na delovnem mestu in podjetja proti ter mnenja naključnih oseb.

Cilj teoretičnega dela zaključne strokovne naloge je predstaviti hišne ljubljence, ki jih lahko najdemo v prostorih podjetij, opisati delo službenih živali, ki opravljajo zelo zahtevne naloge, ki jim človek kljub visokemu tehnološkemu razvoju ne bi bil kos. Ljudem želim približati organizacijske smernice, ki jih lahko podjetje določi, da se vsi lahko počutijo prijetno, medtem ko imajo ljubitelji živali ob sebi svoje hišne ljubljence tudi na delu.

Predvsem pa želim predstaviti prednosti, ki jih hišni ljubljenci prinesejo s seboj v podjetje, in možne slabosti.

V teoretičnem delu zaključne strokovne naloge sem predstavila ugotovitve o hišnih ljubljencih na delovnem mestu, kakšen je njihov vpliv, pozitivne in negativne strani njihove prisotnosti v podjetju, službene živali, ki so že prisotne v poslovnem svetu, ter kako podjetja oblikujejo organizacijske smernice.

V empiričnem delu zaključne strokovne naloge pa sem v prvem delu predstavila podjetja, ki v svojih prostorih dovolijo hišne ljubljence, in podjetja, ki jih ne. Raziskala sem njihove razloge, zakaj so sprejeli takšno odločitev, kako hišni ljubljenci vplivajo na zaposlene v podjetju, kako se spopadajo v primeru ne sprejemanja živali ali nevšečnosti, ki jih te lahko povzročajo. Zanimalo me je tudi, če bi jih podjetja, ki trenutno ne dovoljujejo njihove prisotnosti, vseeno bila pripravljena sprejeti hišne ljubljence v svoje prostore in pod kakšnimi pogoji. Pomembno mi je bilo tudi mnenje posameznikov o hišnih ljubljencih v poslovnem svetu, zato sem raziskala mnenje ljudi, ki delo opravljajo v takšnem okolju, kjer so hišni ljubljenci prisotni in tudi mnenje ljudi, ki delajo v povsem običajnem delovnem okolju. Nalogo sem zaključila s sklepom, kjer sem podjetjem podala predloge glede prisotnosti hišnih ljubljencov na delovnem mestu

2 HIŠNI LJUBLJENČKI V POSLOVNEM SVETU

Hišnim ljubljencem prijazna delovna mesta so vedno bolj v trendu, zlasti od pandemije koronavirusne bolezni 2019, (angl. coronavirus disease 2019, v nadaljevanju COVID-19). Raziskave so pokazale, da hišni ljubljenci dobro vplivajo na zdravje, dobro počutje ter celo na kognitivne funkcije in dobra novica je, da je vse več delovnih mest, kjer zaposleni lahko svojega hišnega ljubljenca vzamejo na delo, ne glede na urnik dela. Študije so pokazale, da ljudje pri svojih odločitvah dajejo prednost delodajalcu, ki dopušča hišne ljubljence na delovnem mestu. To lahko ustvari večje povpraševanje po delovnih mestih, prijaznih hišnim ljubljencem, kar lahko spodbudi več delodajalcev, da postanejo hišnim ljubljencem prijazno podjetje. Imeti hišnega ljubljenca na delovnem mestu je privilegij za zaposlenega in nagrada za žival, zaposleni se sprostijo od dela, medtem ko neguje svojega hišnega ljubljenca, ta pa je zadovoljen, ker lastnik poskrbi za kakovost njegovega življenja. Z malo prilagajanja se lahko uskladita tako zasebno življenje kot poslovna kariera (Brower, 2022).

Pisarniški hišni ljubljenci so živali, ki z zaposlenimi v podjetju obiskujejo delovno mesto in širijo pozitivno energijo. Hišni ljubljenci so odlična delovna prednost in so odlični za moralo zaposlenih. Živali, ki so v podjetju ali pa jih zaposleni pripeljejo, so lahko razne, čeprav so to najpogosteje psi ali mačke (Robinson, 2022).

2.1 Prednosti hišnih ljubljencov v poslovnem svetu

Posvojitve hišnih ljubljencev se je med pandemijo Covid-19 močno povečala in ljudje so se resnično navezali nanje. Zaradi časa, ki so ga v kriznem obdobju preživeli s svojim hišnim ljubljencev, ga je težko pustiti samega doma in se odpraviti na delo. Zato imajo podjetja, ki na delovnem mestu dopuščajo hišne ljubljence odlične načine izboljševanja zaposlovanja in zadrževanja, zlasti mlajših delavcev (Schooley, 2023).

Imeti hišnega ljubljencev v poslovnem svetu spodbuja usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Zaradi njihove prisotnosti se zaposlenim zdi čas v pisarni krajši, saj oddajajo posebno energijo. Marsikdo se delu popolnoma posveti in pozabi vzeti še, kako pomemben odmor, kar v ljudeh spodbudi nove ideje za poslovne priložnosti, skrb za hišnega ljubljencev pa jih opomni, kdaj je čas za to. Priložnost, da ima zaposleni ob sebi hišnega ljubljencev, mu tudi omogoča, da vse svoje projekte dokonča v podjetju ali podaljša svoj delovni čas, saj mu ni treba skrbeti, ali bo pravočasno prišel iz dela in poskrbel za potrebe svojega hišnega ljubljencev. Prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu zmanjšuje pogoste kardiovaskularne odzive na stres, vključno z znižanjem srčnega utripa in krvnega tlaka osebe, zlasti pri opravljanju zahtevnih nalog. Potrjeno je s strani zaposlenih, ki imajo ob sebi hišnega ljubljencev, da je njihov delovni dan manj stresen kot pa od tistih, ki svojega štirinožnega prijatelja pustijo doma ali ga sploh nimajo. Bistvene izboljšave se kažejo tudi v uspešnosti zaposlenih. Zaposleni, ki na delo pripeljejo hišnega ljubljencev, so veliko bolj produktivni in kakovostneje opravljajo svoje naloge. Hišni ljubljenci spodbujajo socialno interakcijo, ki sega tudi na delovno mesto. Vidi se pri podjetjih, ki so naklonjena hišnim ljubljencev bolj pozitivna interakcija in lažja dostopnost. Povečana komunikacija v podjetju vodi do večje stopnje zaupanja, izboljšane morale in razpoloženja, manj časa zamujenega dela in večje produktivnosti. Prav tako povečana socialna podpora vodi do nižje stopnje depresije in tesnobe (Indeed Editorial Team, 2022).

Dopušcanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu lahko izboljša moralo podjetja, ker imajo običajno ustvarjalna in odprta delovna okolja. Pomaga, ko korporativna kultura poudarja izkušnje svojih zaposlenih pri delu. Omogočanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu zaposlenim pove, da je podjetju mar zanje, kar jih spodbuja, da na delo pridejo zadovoljni. Večkrat je lažje vzpostaviti komunikacijo s sodelavcem, če je zraven nekdo, ki lomi led, čeprav gre le za hišnega ljubljencev. Prisotnost živali olajša interakcijo med zaposlenimi, ki se običajno ne odpravijo izven svoje cone udobja. Kar pa lahko sčasoma privede do večjega sodelovanja, timskega dela in inovacij. Poleg tega imajo zaposleni večje sočutje in razumevanje do svojih sodelavcev, ko imajo z njimi osebno vez. Dostikrat se zgodi, da se zaposleni enostavno potopijo v svoje delo in pozabijo na vse okoli sebe, kar jih lahko privede do izgorelosti. Hišni ljubljenci lahko pomagajo preprečiti izgorelost zaposlenih s tem, ko si mora lastnik nujno vzeti odmor, ki mu omogoča, da se duševno ponastavi, preden nadaljuje delo (Schooley, 2023).

Hišni ljubljenci ne pomagajo povečati samo notranje morale, temveč podjetju pomagajo tudi pri povezovanju s strankami in prodajalci, ki pridejo na obisk v podjetje, ki je videti bolj

dostopno. K povezovanju s potrošniki pripomore predstavljanje hišnih ljubljencev v marketinških gradivih, katalogih in elektronskih kampanjah (Evans, 2014).

2.1.1 Psi

Psi veljajo za človekovega najboljšega prijatelja, po vsej verjetnosti so ravno zato ravno oni med najbolj priljubljenimi hišnimi ljubljenci, ki jih zaposleni najpogosteje pripeljejo na delo. Psi so odlične terapevtske živali in spodbujajo občutek vključenosti med zaposlenimi ali strankami, ki niso najbolj socialni. Njihova narava je družabna, zato lahko pospešijo povezovanje ekipe v podjetju. Poleg tega spodbujajo zaposlene k večji aktivnosti, kar je koristno za zdravje, saj lastniki psov v povprečju dobijo več vadbe kot lastniki drugih hišnih ljubljencev. Že hoja po pisarni je dovolj, da si zaposleni vzamejo odmor ali za kratek čas zapustijo delovne prostore, da dobijo svež zrak. Nekatera podjetja imajo celo v lasti pisarniške pse, ki vsak dan delajo, da bi spodbudili razpoloženje zaposlenih (Robinson, 2022).

Živali, kot so psi, zmanjšujejo, stres iz več razlogov. Med interakcijo s psi se nekaterim poveča sproščanje oksitocina¹. Na delovnem mestu lahko psi ustvarijo bolj sproščeno in prijazno vzdušje, saj so vir socialne podpore in pomagajo zaposlenim, da se počutijo bolj povezane drug z drugim. Psi pomagajo odvrniti pozornost od stresnih dejavnikov, povezanih z delom, ne le zaradi skrbi za opravljanje njihovih fizioloških potreb, vendar tudi kratek odmor za igro zaposlenim omogoča svež zagon za nadaljnje delo, saj krajši sprehod poveča prekrvavitev, zmanjša mišično napetost in izboljša razpoloženje. Imeti psa na delovnem mestu zagotovi občutek druženja in zmanjša občutek osamljenosti, to je koristno zlasti za zaposlene, ki delajo daljši delovni čas. Opaža se tudi zmanjšana odsotnost z dela, kjer imajo zaposleni na delovnem mestu psa, ker vedo, da je njihov hišni ljubljencek v bližini in je zanj dobro poskrbljeno. Na splošno psi v poslovnem svetu ustvarjajo pozitivno in spodbudno okolje. Vsekakor pa niso vsa delovna mesta primerna tudi za pse in se je treba zavedati kdaj je neizvedljivo oz. neprimerno psa pripeljati s seboj. Treba je upoštevati želje vseh zaposlenih, moda kdo od njih doživlja kinofobijo², ali pa je delovno mesto lahko nevarno celo za psa (Pes moj prijatelj, 2023).

2.1.2 Mačke

Poleg psov so mačke med najbolj priljubljenimi hišnimi ljubljenci, mnenja ljudi o njih pa se precej razlikujejo, nekateri mislijo, da so mačke neprijazne, dejansko pa so lahko zelo

¹ Oksitocin se pogosto imenuje hormon sreče, ker se sprošča med dejavnostmi družbenega povezovanja.

² Kinofobija je fobija, ki jo imajo ljudje, ki se bojijo psov.

sladke in sočutne. Mačke imajo posebno sposobnost predenja, ki ima za zdravje ljudi fizične in psihološke koristi, od zmanjšanja tveganja za bolezni srca in ožilja, do možganske kapi. Božanje in igranje z mačko lajša stres in nudi socialno spodbudo. Od psov se dosti razlikujejo, saj ne potrebujejo dnevnih sprehodov, zavzamejo manj prostora, so mirnejše narave in manj zastrašujoče. Med delom v pisarni se lahko zvije lastniku v naročje, lahko pa se tudi odloči zasesti mesto, kjer delo malo ovira (Robinson, 2022).

Čeprav tudi mačke pozitivni vplivajo na zaposlene v podjetjih, kjer jih lahko imajo, vsaka mačka žal ne more biti vedno zraven zaradi svoje narave, ker mačke ne marajo vedno vožnje z avtomobilom ali se ne počutijo dobro v neznanih okoljih. Zato obstajajo podjetja, ki imajo uradno pisarniško mačko, ki tam živi večino časa ter jo ob koncih tedna in praznikih zaposleni lahko odpeljejo domov. Vendar se mora podjetje najprej prepričati, da lahko mački zagotovi varno in zdravo okolje, ker so tudi one lahko zelo družabne ter če delovnik poteka le dopoldan je mačka večino časa sama. Tako kot imajo psi veliko pozitivnih vplivov na zaposlene v podjetju, jih imajo na precej podoben način tudi mačke, saj si za igranje z njimi prav tako vzamejo odmor od dela, kar jih razbremeni poleg tega pa mačke oddajo sproščujoč zvok s predenjem. Enako obstaja tudi možnost alergij na mačke, kar lahko postane nevarno za takšne zaposlene. Mačke svoje fiziološke potrebe opravljajo na drugačen način kot psi, zato je treba zagotoviti temu primerno mesto, ki ne bo motilo zaposlenih v podjetju. Potrebujejo tudi veliko nege in pozornosti, sicer pa tudi v poslovnem svetu dodajo veliko toplote in zabave (Cerulli, 2022).

Nekateri so celo mnenja, da bi se v poslovnem svetu lahko veliko naučili od mačk, ker so zelo pametne in lahko njihovo vedenje podjetja prenesejo v poslovni svet. Če je za mačko poskrbljeno, bo ostala tam, kjer je, če pa se jo zanemarja, bo odšla drugam – enako je s strankami. Mačke so zelo čiste živali in vedno zakopljejo za sabo, ko opravijo svoje potrebe, enako morajo podjetja poskrbeti, da vse, kar ni primerno, ne pride v javnost (Chambers, 2014).

2.1.3 Drugi hišni ljubljenci

Vsi nimajo na voljo neomejenega prostora za svoje hišne ljubljence, zato se odločajo za takšne, ki ne zavzamejo veliko prostora, zlasti ljudje, ki živijo v manjših stanovanjih. Tudi za v pisarne so takšni hišni ljubljenci lahko bolj primerni, vendar pa njihov vpliv na zaposlene ni vedno enak vplivu psov in mačk.

2.1.3.1 Živali v kletkah

Eni bolj priljubljenih hišnih ljubljencev v kletkah so hrčki, ki so dovolj majhni, da se njihove kletke prilegajo na mize ali omarice in nimajo težav s premikanjem, kar pomeni, da se jih lahko brez težav prestavlja na različna mesta. V pisarnah je celo možno nastaviti vrsto cevi med kabinami, kjer lahko po želji obiščejo ostale sodelavce. Hrček, ki teče po kolesu,

je lahko tudi navdih za zaposlene, da so bolj produktivni. Njihova dobra lastnost je, da so majhni, zato ne jedo veliko, ne potrebujejo veliko vzdrževanja, enostavno jih je negovati in še vedno so ljubki. Tudi kunci so lahko idealne pisarniške živali, ker so zelo tiho. So zelo čisti hišni ljubljenci in nemoteči ter enostavno je skrbeti zanje. Res pa je, da kunci potrebujejo več prostora za gibanje, saj so malo večji od hrčkov in veliko svežega zraka. Drugače so čudovite živali, katere lahko polepšajo dneve zaposlenim, ki jih imajo možnost opazovati. Morda ne najbolj pogosti hišni ljubljenci, vendar se vseeno lahko najde nekdo, ki ima ježa. Gre sicer za bolj nočno aktivne živali, zato so lahko odlična družba za delavce v nočni izmeni. Čeprav gre za bolj svobodne živali, se vseeno pustijo ljubkovati, vendar je treba paziti na njihove bodice. Vzdušje v podjetju lahko precej popestrijo pametne in družabne živali, kot so ptice. Že njihova zunanost je zelo privlačna, zlasti pri papagajih, ker je njihovo perje lahko precej barvito. Za dodatno zabavo pa jih je možno tudi naučiti raznih trikov, kot je ponavljanje zvokov, mahanje s krili ali sedenje na rami (Robinson, 2022).

Hišnih ljubljencov v kletkah je sicer še več in jih je prav tako možno pripeljati na delo, zlasti v pisarni. Med takšnimi hišnimi ljubljenci se najdejo še morski prašički, činčile, dihurji, podgane, miške.

2.1.3.2 Živali v akvarijih

Za hišne ljubljence v akvarijih ljudje najpogosteje izberejo ribe, ki niso le hišni ljubljenci, ampak služijo tudi kot dekor. Pozitivna stran akvarijev je, da je skoraj vsak prostor primeren zanje, lahko gre za čakalnico, sobo za odmor ali pisarno. Strmenje v plavajoče ribe je pomirjujoče in meditativno doživetje. Najboljša stran akvarijev za ribe je, da imajo čistilne filtre, zato je globinsko čiščenje potrebno le občasno. Tudi ribe kot hišni ljubljenci niso zahtevne živali in je skrb zanje preprosta; v vodo se enostavno strese nekaj hrane. V poslovnem svetu so primerne predvsem zato, ker so živali, ki ne bodo naredile nereda ali povzročile hrupa. Prav tako ne potrebujejo posebne nege, zato zaposlenih ne ovirajo pri njihovem delu (Robinson, 2022).

2.1.3.3 Živali v terarijih

Ljudje imajo precej različne okuse. Nekateri se odločijo za bolj eksotične hišne ljubljence. Eni od teh so kuščarji. Kljub njihovem videzu je večina kuščarjev precej mirna in nežna. Med temi plazilci se najdejo gekoni, legvani, kameleoni in bradati zmaji. Je pa skrb za te živali dosti bolj zapletena (Robinson, 2022).

V terarijih imajo lahko ljudje tudi manj prijetne hišne ljubljence za večino, kot so različne vrste pajkov in kač, najpogosteje udave, gože in pitone. Marsikdo ima prepričanje, da so kače izredno nevarne in celo hudobne, sicer so tudi izredno zanimive in v nekaterih zbudijo veliko zanimanja. Kot hišni ljubljenci so dokaj nezahtevne in skrb zanje ni tako obremenjujoča (GENERALI zavarovalnica d. d., 2021).

2.2 Slabosti hišnih ljubljencev v poslovnem svetu

Ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem je odlična prednost, vendar ga zaposleni zlahka vzamejo predaleč. Kot je lahko prednost imeti hišnega ljubljence ob sebi, lahko ta na delu povzroči motnje. Zaposleni morajo imeti ves čas prisotno, da je njihova produktivnost še vedno na prvem mestu. Čeprav kratki odmori za skrb hišnega ljubljence lahko pozitivno vplivajo na produktivnost zaposlenih, lahko nekateri hišni ljubljenci zahtevajo več pozornosti, kar pa bi dalo ravno nasprotni učinek od zelenega. S svojim oglašanjem hišni ljubljenci odvrtačo pozornost od dela, s tem pa se zmanjša produktivnost. Zato je pomembno, da so hišni ljubljenci, ki so prisotni v poslovnem svetu, ustrezno usposobljeni, da ne prinesejo več težav kot koristi ali celo postanejo odgovornost (Caramela, 2023).

V podjetju se lahko najde kdo od zaposlenih, ki živali preprosto ne mara, ima alergijo na živali ali celo strah pred njimi. Študije kažejo, da ima približno 3,8 % prebivalstva živalsko fobijo kadar koli v življenju, vključno s psi in mačkami, ki so živali, ki jih zaposleni najpogosteje pripeljejo s seboj na delo. Med 10 in 20 % svetovnega prebivalstva je alergičnih na živali s prhljajem, kot so psi in mačke, ta stopnja pa se še povečuje. Vsak zaposleni pa ima pravico, da se počuti varno in da njegovo zdravje na delovnem mestu ni ogroženo, zaradi česar mora podjetje, preden sprejme hišne ljubljence, prej preveriti pri zaposlenih, kakšno je njihovo zdravstveno stanje, tako fizično kot psihično, povezano z živalmi (Young in Kumar, 2022).

Hišni ljubljenci lahko s prisotnostjo v delovnem okolju prinesejo tudi dosti nevšečnosti, zlasti kar se tiče čistoče. Nihče si ne želi, da bi njihovo delovno mesto dišalo po trgovini z živalmi. Lahko se pripetijo tudi nesreče, ki oddajajo precej neprijetne vonjave, čiščenje za njimi pa zaposlenim vzame dodaten čas, ki bi ga morali porabiti za delo. Nekateri živali prav tako puščajo ogromno dlak, ne glede na to, da jih lastniki redno negujejo, kar lahko zmoti katerega od zaposlenih, ki ima rad urejen delovni prostor. Če se podjetje odloči sprejeti hišne ljubljence v svoje prostore, mora vsekakor poskrbeti, da bo delovno okolje čisto in sveže ter na takšen način ustrezalo vsem zaposlenim. Čeprav lastniki hišnih ljubljencev poskrbijo za njihovo primerno vzgojo, da so socializirani z ljudmi in drugimi živalmi, so še vedno le živali, za katere se nikoli ne ve, kako bodo reagirale v določenih situacijah in lahko koga celo napadejo. Morda je žival prijazna, vendar se počuti ogroženo in se zgolj brani, medtem ko nekomu povzroči resne poškodbe, kar pa lahko povzroči tudi pravne težave tako lastniku hišnega ljubljence kot tudi podjetju, v katerem je zaposlen. Poleg tega hišni ljubljenci v podjetju zasedajo nek prostor, ki marsikomu onemogoča nemoteno gibanje, saj jih lahko kdaj tudi spregledajo in nanje nehote stopijo, kar pa škodo ali stres lahko povzroči živali (Caramela, 2023).

Če so hišni ljubljenci prisotni v podjetju, lahko povzročijo tudi materialno škodo. Mačke in psi so živali, ki imajo kremplje in od njih ne moreš pričakovati, da bodo ves čas mirovali. Medtem ko hodijo, s kremplji praskajo talne površine, kar se posledično najbolj vidi na

lesenih površinah. Pisarne so dostikrat opremljene z usnjenimi stoli in ne bi bilo prijetno, če bi jih kateri od hišnih ljubljencev poškodoval z ostrimi kremplji. Zlasti psi radi s praskanjem po vratih nakažejo, da želijo ven, kar prav tako lahko pusti vidne poškodbe. Zgodi se tudi, da hišni ljubljenci zvečijo pohištvo, to je njihovo povsem naravno vedenje, ali pa ga samo ližejo, s tem puščajo na površinah razne bakterije in vonjave. Vendar se da hišnemu ljubljencu jasno povedati, kaj je dovoljeno v prostoru in kaj ne, ter ga zamotiti z igračami (Weinberger, 2021).

3 SLUŽBENE ŽIVALI

Službene živali so živali, ki so posebej usposobljene za opravljanje njihovega dela. Te živali so najpogosteje psi zaradi njihove izredne sposobnosti učenja. So pomemben del življenja njihovih lastnikov oz. partnerjev, ki jim pomagajo na različnih področjih. Lahko gre za pse vodnike za ljudi s posebnimi potrebami ali omejitvami, ali terapevtske živali, reševalne pse, lovske pse, pastirske in ovčarske pse, lahko pa gre za živali, ki jih uporabljajo v policiji ali vojski. Večina držav z zakoni ščiti pravice službenih živali. Za službeno žival se šteje le individualno usposobljena žival za opravljanje storitev. Šolanje takšnih živali je dolgotrajno večmesečno delo, saj mora biti žival dobrodušna in poslušna v vseh možnih situacijah ter mora zaščititi svojega lastnika. Naučiti se mora tudi inteligentne neposlušnosti, kar pomeni, da ne bo izvršila ukaza, za katerega meni, da je nevaren. Preden je žival sprejeta v program usposabljanja, da postane službena žival, mora opraviti obsežno vedenjsko testiranje, saj je glavna skrb njihov temperament. Treba je razumeti, da službena žival ni hišni ljubljencek, čeprav so lastniki nanjo zelo navezani. Če žival dela se je treba zavedati, da se je ne sme vsak dotikati, razen v primeru, ko lastnik to dovoljuje. Še eno pravilo, ki velja za službene živali, je, da morajo biti dovoljene povsod, kjer je njen lastnik (Razloženo, 2022).

3.1 Terapevtski psi

Terapevtski psi so pravi zdravniki telesa in duha, ki s pomočjo izkušenih vodnikov pomagajo pri terapijah, aktivnostih in družabništvu v različnih institucijah. Ti psi so šolani, da zagotavljajo udobje in pozitiven vpliv na ljudi v raznih institucijah, kot so domovi starostnikov, zdravilišča, bolnice, hospici, šole in zavodi. Učinki, ki jih terapevtski psi dajejo pacientom preko terapije, so ljubezen, naklonjenost in tolažba, senzomotorično in neverbalno učenje, odgovornost, spodbujanje samozavesti, učenje o življenju smrti ter žalovanju, pozitivni psihološki in fiziološki terapevtski učinki, nega, humanost, ekološka zavest in etična odgovornost. Ti psi pomagajo vzpostaviti kontakt ljudem, ki težko navežejo stik z drugimi, ker jim to predstavlja stresne okoliščine. To je mogoče zaradi njihovega temperamenta, saj so umirjeni, stabilni ter tolerantni do ostalih živali in otrok. Tudi v stresnih okoliščinah ne smejo reagirati stresno ali napadalno. Zato morajo biti terapevtski psi in njihovi vodniki skrbno izbrani, testirani in šolani ter usposobljeni za svoje delo. Vloga terapevtskih psov je, da reagirajo in se odzovejo na ljudi in okolje ob vodenju vodnika.

Lahko so vključeni v terapijo z živalmi ali v aktivnost s pomočjo živali, kjer je cilj povečati socialno, gibalno, kognitivno in emocionalno delovanje posameznika. Terapijo z živalmi morajo vedno izvajati le profesionalno usposobljeni ljudje, ki delajo na področju, kjer se izvaja terapija, medtem ko lahko aktivnosti s pomočjo psa izvajajo tudi ljudje brez profesionalnega usposabljanja (Bergel Pogačnik, 2019, str. 10–11)

3.2 Psi vodniki

Psi vodniki so delavni psi za pomoč gibalno ovirani osebi. Najpogosteje gre za slepe ljudi, kar 75 % njihovega časa je namenjenega delu, preostanek pa igri in sprostitvi. Svojega lastnika spremljajo povsod, da ga pripeljejo na zeleno mesto, na poti pa ga opozarjajo na vse ovire. Za te pse ni nikakršnih omejitev na javnih mestih niti na javnih prevozih, kot so avtobusi, vlaki ali letala. Kdor potrebuje ali želi psa vodnika, mora k osebnemu zdravniku po napotnico, da potem komisija odloči, če oseba ustreza njihovim kriterijem. Do sedaj so bili do psa vodnika upravičeni le slepi ljudje, po novem pa lahko psa pomočnika dobijo tudi težko gibalno ovirani invalidi. Psi vodniki za slepe in slabovidne svojemu lastniku ne morejo nadomestiti vida, vodijo pa osebo po znanih poteh, kjer ji nakazujejo ovire na poti, semaforje, prehode za pešce, delo na cesti, vodijo skozi vrata, osebo vodijo na pošto, v trgovino, k zdravniku ali na delo. Inteligenca teh psov je tako razvita, so odgovorni, samostojni in sposobni odločanja, da jim lastniki lahko popolnoma zaupajo. Psi slepe opozarjajo na ovire na poti tako, da se ustavijo, pri semaforjih in prehodih za pešce pa se tudi usedejo. Šolanje za pse vodnike traja pol leta, v zadnjem mesecu se vključi tudi bodočega lastnika in njegovo okolje. Tudi oseba, ki bo imela takšnega psa, se mora usposobiti za takšen način življenja. Za delo, ki je vloženo v usposabljanje se temu primerno zelo visoki stroški, gre za več tisoč evrov. Za vodiča je pomembno izbrati primerne psa. Zaželeno je, da je pes z rodovnikom, lahko je tudi brez samo, da je čistokrven ter po zunanosti in lastnostih ustreza pasemskemu standardu določene pasme. Mešanci so le pogojno primerni. Pes mora biti za takšno delo potrpežljiv, saj se lastnik, ki ne vidi, lahko nehote vanj zaleti ali mu stopi na tačko, ne smejo ga vznemirjati druge živali in biti mora v najboljši psihični in fizični kondiciji. Imeti mora tudi sposobnost orientacije, ki je ni mogoče priučiti, saj je prirojena. Pri vsem tem pa pes vodnik ni le sredstvo za olajšano gibanje slepe osebe, vendar je tudi družabnik, spremljevalec in prijatelj (Pes moj prijatelj, 2018).

3.3 Reševalni psi

Reševalni psi so posebej šolani, da pomagajo reševati ljudi, ki so poškodovani, ujeti, izgubljeni ali pogrešani. Pse uporabljajo v vseh razmerah, tudi izrednih, kot so naravne nesreče, iskanje in reševanje ter operacije kazenskega pregona. Ti psi so usposobljeni za opravljanje različnih nalog, s pomočjo vonja pomagajo pri iskanju preživelih v porušeni zgradbah, pomagajo reševati ljudi iz vode, plazov ali drugih naravnih nesreč. Preden psi postanejo reševalni, morajo najprej skozi specializiranih programov usposabljanja, ki jih

naučijo spretnosti, potrebnih za pomoč pri različnih vrstah reševalnih operacij. Za začetek usposabljanja je treba izbrati primerno pasmo. Upoštevajo se temperament psa, velikost in fizično sposobnost. Pes ne sme biti agresiven do nikogar, ne do ljudi ali ostalih psov, ne sme se pustiti motiti od drugih živali in mora biti psihično stabilen. Osnovno se jih usposablja tudi poslušnosti, da se naučijo ukazov in se lahko lotijo usposabljanja iskanja in reševanja, kjer za učenje uporabljajo različne tehnike, odvisne od dela, ki ga bodo psi opravljali. Temu sledi še specializirano usposabljanje za posebne naloge. Ko se usposabljanje za reševalnega psa zaključi, mora opraviti še izpit, kjer se preveri njegova sposobnost opravljanja nalog. Šele, ko ta izpit uspešno opravi, gre reševalni pes lahko na akcijo. Izpit je sestavljen iz več stopenj, pri vseh se preverja poslušnost, premagovanje ovir in iskanje oz. sledenje. Zahtevnejše stopnje za reševanje v snežnih plazovih preverjajo sledenje vodnika po gazi, prenašanje transporta s helikopterjem, žičnico ter spuščanje in dvigovanje na transportno sredstvo. Opraviti morajo še veliko več preizkušenj v različnih situacijah, da se vse te vpišejo v delovno knjižico reševalnega psa. Dejstvo je, da se usposabljanje tudi po pridobitvi izpita nenehno nadaljuje, da psi ohranijo svoje sposobnosti in ostanejo v fizični kondiciji. Reševalni psi so izredno pomembni v marsikateri situaciji, saj kljub stalnemu razvoju znanosti in tehnologije, človek ni sposoben najti v ruševinah zasutega človeka, kar uspešno naredi izšolan pes. Čeprav je potrebnega veliko časa, truda in sredstev vložiti v psa, da ta postane reševalni, je neprecenljiv človekov sodelavec (Pes moj prijatelj, 2023).

3.4 Policijski in vojaški psi

Psi so postali zvesti in nepogrešljivi pomočniki v policiji, kjer pomagajo pri zagotavljanju varnosti in opravljanju najzahtevnejših nalog. Za sodelovanje in dobro opravljeno delo, je zelo pomemben tesen odnos med vodnikom in policijskim psom. Psi sodelujejo na področju opravljanja splošnih in specialističnih nalog. Na državnih mejah uspešno pomagajo preprečevati nezakonite migracije, iščejo pogrešane in iskane osebe ter pazijo na svoje vodnike v nevarnih postopkih. Pri zahtevnejših nalogah psi uporabljajo svoje smrčke za iskanje različnih snovi ali predmetov. Od začetka so policijski psi iskali le prepovedane droge in eksplozivna sredstva, sedaj pa so šolani še za iskanje tobaka, orožja, tulcev, smodniških plinov, trupel in bioloških sledi (krvi ali semenske tekočine) ter skušajo odkriti izvor požara. Policijski psi so pogosto učinkovitejši od tehničnih sredstev zaradi prirojenih lastnosti. Imajo izjemno sposobnost ločevanja vonjev, boljši nočni vid in bolj razvit sluh. V policiji niso pomembni zgolj zaradi teh lastnosti, vendar delujejo tudi preventivno na morebitne kršitelje in jih odvrnejo od uresničitve slabih namenov ter delujejo promocijsko, ker so precej atraktivni, vzbujajo veliko pozornosti, zlati pri otrocih, ki jim policisti zaradi tega lažje predstavijo svoje delo (Ministrstvo za notranje zadeve, brez datuma).

Psi ne služijo samo v policiji, ampak tudi v vojski, kjer imajo prav tako pomembno vlogo in svojim vodnikom pomagajo pri izpolnjevanju poslanstva. Pasji vojaki imajo različne naloge od šolanja za iskanje minsko-eksplozivnih sredstev, prepovedanih drog in preostalih narkotikov, do dela v obrambi, straži in patroljiranja (24ur.com, 2013)

3.5 Lovski psi

Lovski psi so hitrejši, močnejši in imajo občutljivejši voh kot prvotni volk. Uporabljajo jih za različne načine oz. v različnih fazah lova. Naloge teh psov so najti oz. izslediti žival, jo preplašiti, loviti, spraviti na tla ali počakati, da jo lovec ustrelji in mu jo prinese. Prepovedan je divji lov, lov s psi se lahko izvede le v skladu s predpisi o lovstvu. Danes so sicer lovski psi pomembni, vendar pogosteje le kot družabniki pri lovu in redkeje kot lovci. Večina lovskih pasem je postala pravi domači hišni ljubljencek (O'Neill, 1999, str. 22).

3.6 Pastirski in ovčarski psi

Pastirski psi so čvrsti in vzdržljivi, največkrat gre za velike in težke pasme. Njihova dlaka je različno dolga in gosta, da jih ščiti pred vremenskimi vplivi in poškodbami. Temperament pastirskih psov je samozavesten, neustrašen, težko uklonljiv, zaščitniški in nezaupljiv do tujcev. Delujejo na lastno pobudo in se zanašajo predvsem na lastno presojo. Napadalni so le v primerih, kadar presodijo, da je to potrebno, drugače le prestrašijo nasprotnika. Njihove lastnosti onemogočajo, da bi se jih šolalo za druge naloge, so pa lahko tudi odlični družabniki, le za izkušene vodnike (Vodopivec in Horvat Kokalj, 2011, str. 81).

Ovčarski psi so atletske postave, delovni in zelo inteligentni, ker morajo večino nalog speljati sami. Pastir jim poveljuje, oni pa morajo čredo voditi na zahtevano mesto. S primerno vzgojo lahko postanejo izredni delovni psi, saj imajo močan ovčarski nagon in res veliko željo sodelovanja s človekom, vendar stalno potrebujejo umsko in fizično zaposlitev (Vodopivec in Horvat Kokalj, 2011, str. 81).

4 OBLIKOVANJE ORGANIZACIJSKIH SMERNIC

Hišni ljubljenci lahko pripomorejo k boljšemu počutju na delovnem mestu, vendar je treba upoštevati, da ni vsakdo ljubitelj hišnih ljubljencev, bodisi iz zdravstvenih razlogov (alergije, stiska v bližini živali, ipd.) ali pa preprosto ne marajo živali, temu primerno je potrebno oblikovati organizacijske smernice, ki ustrezajo vsem zaposlenim. Zato je treba oblikovati organizacijske smernice, tako za zaposlene, kot tudi stranke podjetja. Od vseh se pričakuje, da bodo spoštovali politiko hišnih ljubljencev v poslovnem svetu (Mars or Affiliates, 2023).

Hišni ljubljenci morajo biti veterinarsko oskrbljeni. Lastnik mora poskrbeti, da je žival, ki pride v podjetje, očiščena vseh zajedavcev, notranjih in zunanjih, predvsem pa poskrbeti za vsa obvezna cepljenja. Cepivo štiti hišne ljubljence pred morebitnimi smrtno nevarnimi boleznimi in okužbami, ki se lahko v nekaterih primerih prenesejo na ljudi. Za varnost hišnih ljubljencev in zaposlenih lahko podjetje zahteva dokazilo o cepljenju, preden dovoli katero koli žival na delovnem mestu. Celovita politika cepljenja bo zmanjšala nevarnosti, skrbi in odgovornosti. Vzgoja živali je ena ključnih smernic, ki jih podjetje oblikuje za hišne

ljubljenčke v poslovnem svetu. Hišni ljubljenci morajo biti primerno usposobljeni in se dobro obnašati v poslovnem okolju, zaradi varnosti vseh prisotnih. Žival ne sme imeti agresivne zgodovine, biti mora nadzorovana in socializirana z ljudmi in drugimi živalmi. Smiselno je, da se podjetje zavaruje pred morebitnimi poškodbami, ki jih lahko povzročijo hišni ljubljenci. Od zaposlenih, ki pripeljejo svojega hišnega ljubljence, lahko zahteva, da podpišejo odškodninsko pogodbo, ki določa zahtevo, da zaposleni krije stroške škode, ki jo povzroči njihov hišni ljubljencek. Dobro je uvesti poskusno obdobje, kjer bi se pokazalo vedenje hišnih ljubljencev v podjetju. Poskusno obdobje je primerno predvsem v podjetjih, kjer prej hišnih ljubljencev niso imeli, ali za vse nove hišne ljubljence. Za začetek lahko pride hišni ljubljencek v podjetje za nekaj ur na teden in čas postoma povečuje. V podjetju naj bodo določena območja brez hišnih ljubljencev. Obstaja čas in prostor za vse, vključno s hišnimi ljubljenci. Lastnik, ki hišnega ljubljenceka pripelje v podjetje, naj ga omeji na svoje delovno mesto ali na mesto, kjer je sprejet s strani ostalih prisotnih, da se tisti, ki ne želi živali v svoji bližini, ne počuti prisiljenega v situacijo. O omejenem območju govorimo v delih, kjer se zaposleni zadržujejo v času odmora za malico oz. vseh skupnih prostorih podjetja (sejne sobe itd.). Nekateri se žal zaradi alergij ne morejo zadrževati v istem prostoru kot hišni ljubljenci. Alergija se lahko celo šteje za invalidnost v skladu z zakonom o ameriških invalidih in zahteva poslovno nastanitev. V teh situacijah je izpolnjevanje potreb zaposlenih bistvenega pomena. Delovno okolje, v katerem so prisotni hišni ljubljenci, mora biti čisto in organizirano. Nered, ki ga lahko povzročijo hišni ljubljenci, lahko vpliva na zdravje zaposlenih, strank in vseh prisotnih. Odgovornost za vzdrževanje reda je dolžnost lastnika hišnega ljubljenceka, ki je dolžan poskrbeti, da žival svoje potrebe opravlja na določenem mestu za to ali izven podjetja. V primeru nesreč mora lastnik poskrbeti za čiščenje. Pomembno je uvesti možnost anonimnega postopka pritožbe, zaradi zaposlenih, ki iz svojih razlogov niso navdušeni nad idejo, da morajo svoje delovno mesto deliti s hišnimi ljubljenci. Marsikdo v javnosti nerad pove, kaj ga moti, iz strahu pred sodbo svojih sodelavcev, zato je pošteno ohraniti njihovo zasebnost. Nekateri imajo lahko alergije ali fobije na hišne ljubljence in jim delovno mesto ni prijazno, zato je pomembna organizirana politika podjetja (Thompson, 2023).

Podjetje mora jasno povedati, kateri hišni ljubljenci so dovoljeni. Običajno so to psi in mačke ali drugi hišni ljubljenci, ki so dobro usposobljeni in niso potencialno nevarni ali neprijetni. Tudi za nekatere velike pasme psov je dobro dati jasna navodila, da morajo biti na povodcu in imeti omejeno gibanje. Ne glede na vrsto hišnega ljubljenceka ga mora lastnik pustiti doma v primeru bolezni. Lastniki hišnih ljubljencev ne smejo izkoriščati svojega privilegija in porabiti prekomernega delovnega časa za skrb svojega hišnega ljubljenceka. Svoje delo lahko pustijo med odmori za malico, da sprehodijo svojega psa. Hišni ljubljencek, ki potrebuje stalno nego in pozornost, ne sodi v poslovni svet. Zaposleni svojega hišnega ljubljenceka žal ne sme pripeljati s seboj, če ima natrpan urnik in ga ne bo mogel nadzorovati (Workable, 2023).

Skrb za hišnega ljubljénčka je izključno lastnikova. Lastnik mora imeti lastne premete za hišnega ljubljénčka, kot so povodci, kletka, posoda za hrano in vodo, vrečke za odpadke, igrače, hrana in priboljški. Prav tako pa ni dovoljeno hraniti hišnih ljubljénčkov sodelavcev, razen v primeru, da se oni s tem strinjajo (Mars or Affiliates, 2023)

V primeru, ko število hišnih ljubljénčkov v pisarni postane pretirano, jih je treba omejiti. Zaposleni lahko nato svoje hišne ljubljénčke pripeljejo na delo po urniku. Nihče ne želi, da bi se podjetje na koncu spremenilo v živalski vrt. Noben pravilnik ne prepoveduje živali za služnje osebam z omejitvami oz. posebnimi potrebami. Dovoljeno jim je prosto gibanje s svojimi lastniki (Workable, 2023).

5 RAZISKAVA O HIŠNIH LJUBLJÉNČKIH V POSLOVNEM SVETU

Namen raziskave je ugotoviti odnos podjetij in zaposlenih do prisotnosti hišnih ljubljénčkov v podjetjih. Ugotoviti želim, kakšni so razlogi za oz. proti hišnim ljubljénčkom na delovnem mestu, kako vpliva prisotnost hišnih ljubljénčkov na zaposlene, kakšne so prednosti in slabosti, kako so se podjetja, ki njihovo prisotnost v podjetjih dopuščajo, organizirala.

5.1 Zbiranje podatkov

Podatke sem zbirala z intervjuji med lastniki podjetij, ki hišne ljubljénčke dopuščajo na delovnem mestu, in lastniki podjetij, ki hišnim ljubljénčkom na delovnem mestu iz kakršnih koli razlogov niso ravno naklonjena, ter s spletnim vprašalnikom 1KA med naključno izbranimi posamezniki.

Intervjuje sem izvedla v šestih podjetjih. Vključila sem tri podjetja, ki hišne ljubljénčke sprejemajo v svojih prostorih in tri podjetja, ki so proti hišnim ljubljénčkom oz. jim delo ne omogoča, da bi bili prisotni. Intervjuje v podjetjih sem zaradi natrpanih urnikov in sedanjega načina poslovnega komuniciranja opravila preko e-pošte.

Vprašalnik sem delila preko družbenih omrežij (Facebook, Instagram) v različnih skupinah, da bi dobila čim bolj raznolika mnenja oseb. Za reševanje je bilo namenjenih 60 dni, od 11. 4. 2023. Spletni vprašalnik, namenjen splošni javnosti, si je ogledalo 282 oseb, nanj pa je odgovorilo 150 oseb.

5.2 Sestava strukturiranega intervjuja in anketnega vprašalnika

Strukturiran intervju, ki sem ga pripravila, je sestavljen iz splošnih vprašanj, ki se nanašajo na podjetje, da sem pridobila splošne informacije o njih, drugi sklop pa je sestavljen iz

vprašanj, ki se navezujejo na hišne ljubljenske v poslovnem svetu, da sem dobila njihovo mnenje.

V prvem sklopu intervjuja sem želela izvedeti naziv podjetja, sektor, v katerem podjetje posluje, število zaposlenih v podjetju, njihovo splošno mnenje o hišnih ljubljenskih v poslovnem svetu, kako bi po njihovem mnenju vplivalo na zaposlene, če bi dopuščali, da s seboj pripeljejo svojega štirinožnega prijatelja in če dovoljujejo hišne ljubljenske v svojem podjetju, na katerega odgovor je vplival na naslednja vprašanja.

Drugi sklop intervjuja se je za podjetja, ki dopuščajo hišne ljubljenske na delovnem mestu, nadaljeval z naslednjimi vprašanji: katere hišne ljubljenske dopuščajo, da njihovi zaposleni pripeljejo na delovno mesto oz. jih v podjetju imajo; koliko njihovih zaposlenih s seboj pripelje svojega hišnega ljubljenčka; kaj jih je spodbudilo, da svojim zaposlenim dopuščajo hišne ljubljenske na delovnem mestu; kako se spopadajo z zaposlenimi, ki ne želijo oz. zaradi kakršnih koli razlogov (alergije, strah, neprijetno počutje ...) ne sprejemajo hišnih ljubljencev v podjetju; kakšen je po njihovem mnenju vpliv hišnih ljubljencev v vašem podjetju; kako so oblikovali organizacijske smernice glede hišnih ljubljencev (navodila in pravila); ali jim hišni ljubljenci kdaj povzročajo kakšne nevšečnosti, kakšne in kako se z njimi spopadajo; so zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev stroški v njihovem podjetju višji; kateri so stroški, ki so po njihovem mnenju višji zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev; približno koliko so ti stroški višji v €.

Podjetjem, ki hišnih ljubljencev na delovnem mestu ne dopuščajo, sem v drugem sklopu zastavila drugačna vprašanja, in sicer: kakšni so njihovi razlogi, da ne dopuščajo hišnih ljubljencev v podjetju; ali bi bili pripravljene poskusno v svoje podjetje sprejeti hišne ljubljenske zaposlenih. Za podjetja, ki so na prejšnje vprašanje odgovorila pozitivno, sem intervju nadaljevala z vprašanji: katere hišne ljubljenske bi bili pripravljene sprejeti v svoje podjetje; zaradi katerih razlogov oz. spoznanj bi bili pripravljene sprejeti hišne ljubljenske v vaše podjetje; ali menijo, da bi bili nekateri stroški višji zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev v njihovem podjetju; bi bili pripravljene nameniti nekaj denarja podjetju, če bi se stroški povečali zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev. Če so na vprašanje pri stroških v podjetju odgovorili z »da«, sem jih vprašala: koliko denarja bi bili pripravljene nameniti v €; če pa so pri tem vprašanju odgovorili z »ne«, sem jim zastavila vprašanje, zaradi katerih razlogov ne bi bili pripravljene nameniti nekaj denarja podjetju. Podjetja, ki so negativno odgovorila na vprašanje o poskusni dobi hišnih ljubljencev v podjetju, sem vprašala še, ali bi bili pod kakšnimi pogoji sploh pripravljene sprejeti hišne ljubljenske v svojem podjetju, in če da, pod kakšnimi.

Vprašalnik za spletno raziskavo je sestavljen iz dveh sklopov, in sicer prvi sklop je sestavljen iz enajstih vprašanj, ki se nanašajo na splošno mnenje naključnih oseb o hišnih ljubljenskih v poslovnem svetu. Drugi sklop vprašalnika pa je sestavljen iz štirih demografskih vprašanj, iz katerih sem želela izvedeti spol anketirancev, starostno kategorijo, sedanji status in delovno dobo.

V prvem sklopu sem želela izvedeti, ali ljudje že vejo za trend nekaterih podjetij, ki v svojih podjetjih že sprejemajo hišne ljubljence. Sledila so tudi vprašanja, ali želijo imeti ob sebi na delu svojega hišnega ljubljence, in če bi to možnost imeli, katera žival bi to bila. Pri tem vprašanju so imeli navedenih nekaj možnosti, prav tako pa so pod opcijo drugo lahko napisali poljubno žival.

Ker nekatera podjetja že dopuščajo hišne ljubljence v svojih prostorih, me je zanimalo, kdo jih pripelje s seboj. Pri vprašanju so lahko za odgovor izbrali več možnosti. Sledilo je vprašanje, kakšen vpliv imajo hišni ljubljenci v podjetju ter ali je treba določiti posebna navodila in pravila, kjer je bilo prav tako mogoče izbrati več možnosti. Nisem želela izključiti niti možnosti, da bi hišni ljubljenci lahko povzročali kakšne nevšečnosti, zato me je zanimalo, kaj o tem mislijo zaposleni. Na voljo so imeli nekaj odgovorov, izmed katerih so lahko izbrali več možnosti, ravno tako so imeli možnost pod opcijo »drugo« napisati svoje mnenje.

Zanimala me je tudi solidarnost med sodelavci: so si med seboj pripravljeni pomagati, če bi eden od njih potreboval pomoč pri oskrbi svojega hišnega ljubljence ter ali bi bili pripravljeni poskrbeti za žival v primeru, da bi jo direktor pripeljal z namenom boljšega vzdušja v podjetju.

V zaključku prvega sklopa vprašanj sem postavila še vprašanja, ali bi pri redni zaposlitvi vplivalo, da podjetje dopušča hišne ljubljence na delovnem mestu ter v primeru povečanja stroškov v podjetju zaradi hišnih ljubljencev in ali so pripravljeni posamezniki temu nameniti kaj denarja. Pri tistih, ki so odgovorili z »da«, sem želela izvedeti še kolikšen bi ta znesek bil.

5.3 Predstavitev in interpretacija rezultatov

5.3.1 Predstavitev in interpretacija rezultatov, dobljenih z intervjuji

Raziskava je bila narejena v šestih podjetjih, opis podjetij je v prilogi 3. Z dobro voljo v svojih podjetjih hišne ljubljence sprejemajo DIMA center, CURBIS in STALUS. Podjetje DIMA center spada v zasebni sektor in ima zaposleni 2 osebi, od katerih eden s seboj pripelje svojega hišnega ljubljence. Enako tudi podjetje CURBIS posluje v zasebnem sektorju, zaposlene imajo 4 osebe, dve osebi pa imata ob sebi na delu svojega štirinožnega prijatelja. Prav tako kot prejšnji podjetji tudi podjetje STALUS posluje v zasebnem sektorju in ima zaposlene 4 osebe, ena od njih pa ima ob sebi družbo hišnega ljubljence. Hišnih ljubljencev v svojih delovnih prostorih nimajo družba DEOS – Center Črnuče, Zavod RS za zaposlovanje in podjetje Fotona. Družba DEOS posluje v zasebnem sektorju s koncesijo in je v njihovem centru Črnuče zaposlenih 90 oseb. Zavod RS za zaposlovanje spada pod javni sektor, v katerem je zaposlenih 1200 javnih uslužbencev. Podjetje Fotona pa posluje v zasebnem sektorju in nudi zaposlitev 250 osebam.

V podjetju DIMA center so mnenja, da hišni ljubljenci v poslovnem svetu vplivajo pozitivno, ker se spoznajo s sodelavci in obiskovalci, seveda pa ne smejo motiti delovnega procesa. V njihovem podjetju imajo psa v pisarni, če le ta želi biti tam, svojim zaposlenim pa dovoljujejo imeti skoraj katero koli žival, pse pujske, malo v šali in malo zares pa mačkam niso preveč naklonjeni in jih rajši ne sprejmejo v svoje prostore.

Direktor podjetja DIMA center meni, da je s hišnimi ljubljenci podobno kot z otroci: če nimajo varstva, je bolje, da so pri lastniku v službi, zlasti v primeru, da imajo kakšne stiske, če so predolgo sami. Prav to jih je spodbudilo, da svojim zaposlenim dopuščajo, da jih na delo spremljajo njihovi hišni ljubljenci. Pravijo tudi, da njihova psička pozitivno vpliva na vse v podjetju, tako zaposlene kot tudi obiskovalce.

Zgodi se tudi, da se vsi ne počutijo prijetno, če je v njihovi prisotnosti psička, na kar gledajo precej razumno in upoštevajo nelagodja oseb, ki so prisotni v njihovem podjetju. Sicer jim hišni ljubljenci ne povzročajo nikakršnih nevšečnosti in tudi niso oblikovali organizacijskih smernic, saj menijo, da zanjo lastniki primerno poskrbeti za svoje hišne ljubljence in se zavedajo, da v družbi veljajo neka splošna pravila, ki jih ni treba posebno poudarjati.

Stroški se v podjetju zaradi prisotnosti niso nič spremenili, za kar jim ni treba namenjati dodatnega denarja, kar bi lahko rekli, da je le še ena dodatna spodbuda več, da so pozitivno naklonjeni hišnim ljubljencem v poslovnem svetu.

Po mnenju v podjetju CURBIS so hišni ljubljenci več kot dobrodošli v poslovnem svetu, saj prispevajo k pozitivnemu in sproščujočemu vzdušju. V svoje prostore sprejemajo psičke svojih zaposlenih, saj tudi sami pripeljejo svoja dva s seboj. Rio in Lava sta precej srečna v podjetju svojih lastnikov.

Dejstvo, da imajo sami dva kužka, ki ju ne želijo puščati sama doma ves dan, jih je spodbudilo, da tudi svojim zaposlenim in strankam dovoljujejo, da jih v njihove prostore spremljajo zvesti štirinožni prijatelji. Tudi pri njih je vpliv psičkov v podjetju zelo dober in so znani kot podjetje oz. lokal, v katerem so psički zelo dobrodošli, imajo tudi več posod za vodo zanje, ljudje jih večinoma dobro sprejemajo.

Na srečo nimajo primerov ne z zaposlenimi ne s strankami, ki hišnih ljubljencem iz kakršnih koli razlogov ne bi sprejemali ali se ob njih počutili neprijetno. Niti nimajo oblikovanih nikakršnih posebnih pravil ali smernic, imajo pa tudi sami psička primerno vzgojena, da poskušajo dati zgled tudi ostalim, kako naj ravnajo s psički, ko so pri njih. Tudi nekakšnih nevšečnosti s psički nimajo, morda pa kdaj koga zmoti lajanje, vendar je to nekaj kar je potrebno vzeti v zakup, saj je to njihov način, da svojemu lastniku skušajo nekaj sporočiti.

Da bi se stroški v podjetju zaradi prisotnosti psičkov bistveno povečali, se jim ne zdi in tega niti ne morejo oceniti. Opazi se le pri čiščenju, vendar pa za to poskrbijo tudi sami in večkrat sesajo prostore, v katerih se psički gibajo.

Mnenje podjetja STALUS je, da je vpliv hišnih ljubljencev v poslovnem svetu odvisno od vsakega posameznika, saj imajo tudi hišni ljubljenci svoje karakterje in različno funkcionirajo v drugačnih okoljih. Njim v podjetju dela družbo psiček ene od zaposlenih, ki ima najraje, da se ga pusti pri miru in družbe ne mara preveč, tako da ostali zaposleni od njegove prisotnosti nimajo veliko. Je pa lahko dosti drugače, če je psiček bolj družaben, kar je odlično in zagotovo dobro vpliva na zaposlene, saj menijo, da malo igre in ljubkovanja nikomur ne more škoditi. Sicer psičku Bonu čisto nič ne manjka v podjetju, katerega lastnica pripelje s seboj, da ni sam doma. Tudi ostali zaposleni bi s seboj lahko pripeljali psičke, če bi želeli.

V podjetju STALUS gre za razumevanje direktorice, da svoji zaposleni dovoli psička na delovnem mestu, saj je bil z njo večkrat v obdobju, ko ga je vzela iz zavetišča, da doma ni bil sam. Psiček Bono pa nima posebnega vpliva na ostale zaposlene, saj ima rad svoj mir in je s svojo lastnico le v njeni pisarni.

Težav z drugimi zaposlenimi v podjetju zaradi ne sprejemanja hišnih ljubljencev v njihovem delovnem okolju nimajo, ker ima na srečo vsak zaposleni svojo veliko pisarno. Tako, da srečanja s psičkom, ki je v podjetju niso potrebna, je pa vsekakor treba razumeti in spoštovati vsakogar, ker si vsak ne želi imeti živali ob sebi na delu ali nasploh. Lahko bi sicer rekli, da psiček, ki je v podjetju, ravno ne mara poštarja ter vedno, ko pride in prinese pošto, laja. Zato zaposlena prosi vratarja za dni, ko jo psiček spremlja na delo, pošto obdrži pri sebi in tako poštar ne hodi do njih. Zaposlena tudi ostale obiske v njeno pisarno omeji na minimum. Direktorica pa ni oblikovala nobenih posebnih pravil za vstop hišnih ljubljencev v podjetje.

Dodatnih morebitnih stroškov, ki bi lahko nastali zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev v podjetju ni, saj zaposlena, ki pripelje svojega psička sama poskrbi za vse potrebno. Vedno imata vse sabo, kar je najpomembnejše hrano in priboljške.

Mnenje direktorice družbe DEOS v centru Črnuče o hišnih ljubljencih v poslovnem okolju je pozitivno, čeprav oni zaposlenim žal ne dopuščajo, da bi jih imeli pri sebi na delu. Meni, da bi sicer pozitivno vplivali tako na zaposlene kot stanovalce ter obiskovalce. Za kakšen obisk naredijo izjemo in obiskovalcem dovolijo, da k stanovalcu pripeljejo hišnega ljubljence, vendar ne vsak dan in zagotovo ne za cel delovnik. Razlogi družbe DEOS, da ne dopuščajo svojim zaposlenim hišnih ljubljencev na delovnem mestu so predvsem zato, ker se zavedajo posledic, če pride do kakšnega neljubega dogodka (npr. ugriz kužka stanovalca ali zaposlenega), ter skrb za hišnega ljubljence, saj vsa delovna mesta zahtevajo fokus na delo in si ne morejo dovoliti, da se zaposleni ukvarja med delovnim časom še s svojimi živalmi. Ne poznajo niti vseh alergij stanovalcev, kar je prevelika odgovornost na domu. Niti se ne bi odločili za poskusno dobo hišnih ljubljencev v njihovem centru, saj je tveganje preveliko in ni nikakršnih pogojev, ki bi jim to dopuščali.

V Zavodu RS za zaposlovanje imajo prav tako pozitivno mnenje o hišnih ljubljenskih na delovnih mestih, kjer je to izvedljivo. Po njihovem mnenju imajo lahko zelo dober vpliv na zaposlene, vendar sami tega žal ne prakticirajo. V njihovem zavodu je zaposlenih preveč oseb, da bi bilo to mogoče, saj bi v nasprotnem primeru namesto resne ustanove izgledali bolj kot živalski vrt, če bi vsak od zaposlenih s seboj pripeljal svojega hišnega ljubljensčka. Ne gre le za zaposlene, med katerimi se zagotovo najde kdo, ki se ne bi počutil prijetno, če okrog njega teka žival, vendar v njihovo ustanovo dnevno pride ogromno ljudi, za katere je nemogoče vedeti, kakšen odnos imajo do živali. Iz teh razlogov tudi ni mogoče izvesti poskusne dobe, da bi videli, kako lahko delujejo v zavodu, če so hišni ljubljensčki prisotni in niti ni mogoče prilagoditi pogojev, ki bi to omogočali.

Tudi v podjetju Fotona so pozitivnega mnenja o hišnih ljubljenskih v poslovnem okolju. Po njihovem mnenju lahko na delovno okolje vplivajo pozitivno in sproščujoče, vendar predstavljajo veliko odgovornost. Dejavnost, s katero se ukvarjajo, zahteva brezhibne delovne pogoje in zato zaposlenim ne morejo omogočiti prisotnosti njihovih hišnih ljubljensčkov. Vseeno pa skrbijo, da se zaposleni kljub temu počutijo dobro pri svojem delu in skupaj težijo k prijetni delovni klimi. Žal pogojev, ki bi dopuščali možnost hišnih ljubljensčkov v njihovih prostorih, trenutno ne najdejo.

5.3.2 Predstavitev in interpretacija rezultatov, dobljenih s spletno raziskavo

V raziskavi je sodelovalo 23 % oz. 34 moških in 77 % oz. 116 žensk. Glede na populacijo vzorec ni bil povsem reprezentativen. Vprašalnika ni rešila nobena oseba mlajša od 15 let, največ anketiranih oseb, in sicer 62 % je starih med 15 in 30 let, 27 % sodelujočih je starih od 30 do 45 let, med 45 in 60 let je sodelovalo 11 %. Starejših od 60 let pri svoji anketi nisem dobila.

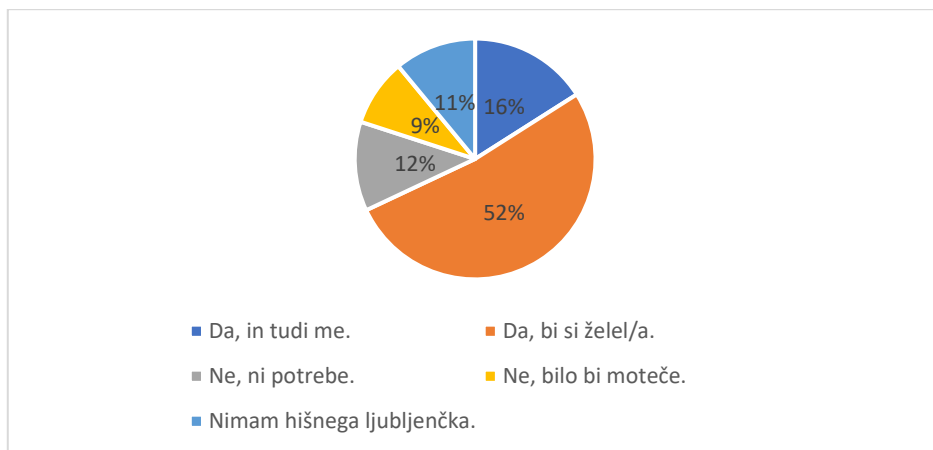
Zaposlenih v velikem podjetju je največ, kar 39 %, sledili so jim dijaki in študentje s 24 %, nekaj manj je zaposlenih v malem podjetju in sicer 20 %. V vodilnem kadru je zaposlenih 7 % sodelujočih, 4 % je samozaposlenih, prav tako 4 % je lastnikov podjetij, manjši odstotek je tudi brezposelnih, ta je znašal 1 %, ravno toliko 1 % jih je izbralo odprto možnost »drugo«, kjer so odgovorili, da so zaposleni v srednjem podjetju in javnem zavodu. Na vprašalnik ni odgovoril nihče s statusom kmeta, prav tako noben upokojenec.

Pri vprašanju o delovni dobi je največ oseb imelo do 10 let delovnih izkušenj, to je 60 %, od 10 do 20 let je imelo delovne dobe 11 % oseb, 8 % oseb je imelo med 20 in 30 let delovne dobe, le 1 % sodelujočih pa med 30 in 40 let. Kar 20 % oseb pa ima izkušnje le preko študentskega servisa. V raziskavi ni sodeloval nihče brez delovnih izkušenj.

Na vprašanje o tem, ali so anketiranci že slišali, da nekatera podjetja svojim delavcem dopuščajo hišne ljubljensčke na delovnem mestu, jih je 81 % odgovorilo, da so za to že slišali, ostalih 19 % tega ni vedelo in je za to slišalo prvič.

Nekaj, in sicer 16 %, jih na delovno mesto njihov hišni ljubljencek spremlja, 52 % oseb bi si želelo, da bi svojega hišnega ljubljenceka lahko vzeli s seboj na delo, 12 % oseb se ne zdi potrebno, da bi imeli hišnega ljubljenceka ob sebi na delu, za nekatere bi to bilo celo moteče je odgovorilo 9 % oseb, da pa hišnega ljubljenceka nimajo je odgovorilo 11 % oseb. Odgovori so tudi grafično razvidni na sliki 1.

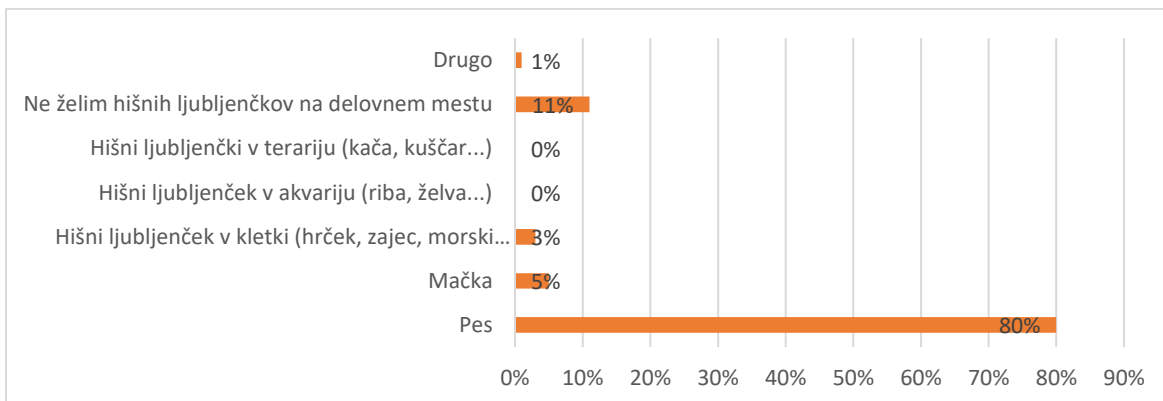
Slika 1: Prikazuje, ali bi si osebe želele, da jih hišni ljubljenceki spremljajo na delo

Vir: lastno delo.

O tem, katero žival bi si želeli imeti ob sebi na delovnem mestu, jih je največ, in sicer 80 %, odgovorilo, da bi želeli pripeljati psa, 5 % oseb bi s seboj imelo mačko, hišnega ljubljenceka v kletki (hrčka, zajca, morskega prašička, papagaja ...) bi pripeljalo na delo 3 % oseb, nihče (0 %) od anketirancev na delovnem mestu ne želi hišnega ljubljenceka v akvariju (ribe, želve ...) ter prav tako nihče (0 %) oseb ne želi pripeljati hišnega ljubljenceka v terariju (kače, kuščarja ...). So tudi osebe, ki si hišnih ljubljencekov na delovnem mestu ne želijo, takšnih je 11 %, 1 % oseb pa je na vprašanje odgovorilo z odgovorom »drugo« in argumentiralo, da bi s seboj pripeljali katero koli žival in ježa. Odgovori so tudi grafično razvidni na sliki 2.

Slika 2: Prikazuje mnenja anketirancev, katero žival bi si želeli oz. jih spremlja na delo

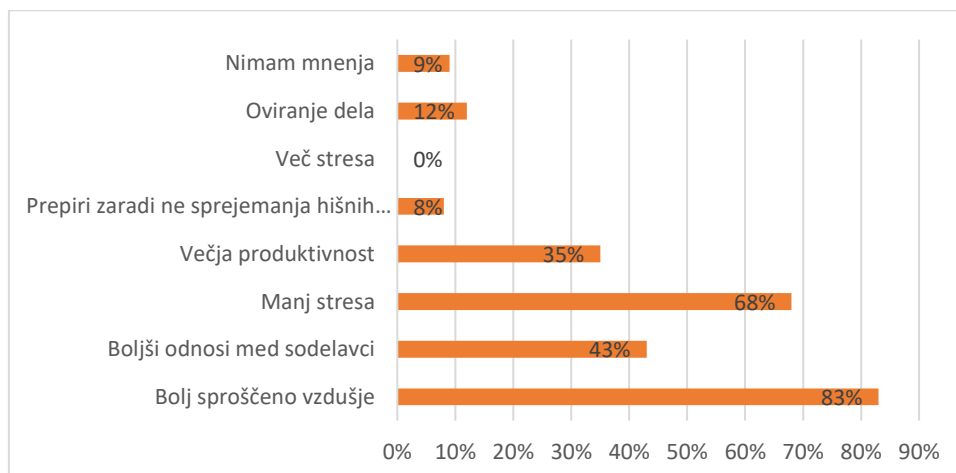

Vir: lastno delo.

Glede na to, da nekatera slovenska podjetja sledijo trendom tujih podjetij in v svojih prostorih dopuščajo hišne ljubljence, me je zanimalo, kdo v podjetje pripelje svojega hišnega ljubljence. Na to vprašanje so lahko anketiranci odgovorili na več možnih odgovorov. 16 % anketiranih oseb vzame na delo svojega hišnega ljubljence, 19 % oseb pravi, da na delo hišnega ljubljence pripelje sodelavec, tudi vodje dela s seboj vzamejo svojega hišnega ljubljence, je odgovorilo 5 % oseb, 4 % oseb pravi, da je direktor tisti, ki v podjetje pripelje hišnega ljubljence, še vedno pa je veliko podjetij, ki hišnih ljubljencev iz različnih razlogov v svojih prostorih ne dopuščajo, saj 61 % oseb odgovarja, da pri njih hišnih ljubljencev v podjetju nima nihče.

Na vprašanje, kakšen vpliv bi imela prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu, jih je 83 % menilo, da bi bilo vzdušje bolj sproščeno, prav tako jih veliko meni, da je manj stresa, in sicer to meni 68 % oseb, na boljše odnose med sodelavci naj bi hišni ljubljenci vplivali po mnenju 43 % oseb, tudi povečana produktivnost naj bi bila po mnenju 35 % deleža oseb. 8 % oseb meni, da prisotnost hišnih ljubljencev v podjetju povzroča prepire zaradi ne sprejemanja le teh, 0 % ni odgovorilo, da bi bilo prisotnega več stresa. So pa nekateri menja, da pride do oviranja dela, in sicer to meni 12 % oseb. Da pa mnenja nimajo, je odgovorilo 9 % oseb. Odgovori so tudi grafično razvidni na sliki 3.

Slika 3: Prikazuje, kako bi vplivala prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu

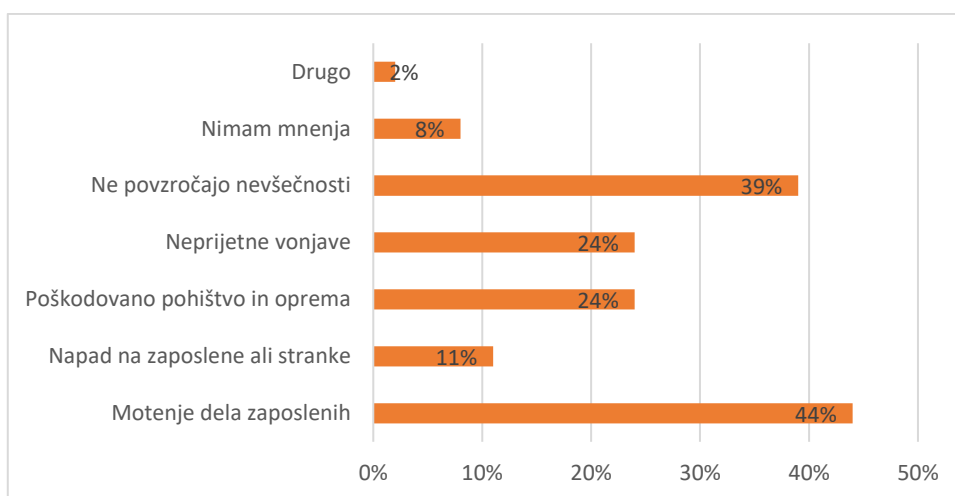

Vir: lastno delo.

Sledilo je vprašanje o mnenju oseb na oblikovanje organizacijskih smernic (navodil in pravil) v primeru, da je prisotnost hišnih ljubljencev v podjetju dovoljena. 86 % se je strinjalo, da morajo lastniki poskrbeti, da se živali primerno obnašajo in, da morajo vzdrževati nek higienski standard. Le 1 % oseb je mnenja, da se žival ne zaveda, kje je, zato posebna navodila in pravila niso potrebna. So pa tudi osebe, ki mnenja na to vprašanje nimajo, takšnih je 13 %.

Zanimalo me je tudi mnenje oseb o tem, ali bi hišni ljubljenci v podjetju lahko povzročili nevšečnosti ter na kakšen način. Imeli so možnost odgovoriti z izbiro več odgovorov. Da lahko moti zaposlene, meni 44 % oseb, možnosti napada na zaposlene ali stranke ne izključuje 11 %, 24 % oseb meni, da bi lahko poškodovali pohištvo in opremo, ravno tako 24 % oseb meni, da bi se lahko širile neprijetne vonjave. Da hišni ljubljenci ne povzročajo nevšečnosti, meni 39 %, 8 % oseb pa mnenja nima. Z izbiro »drugo« je odgovorilo 2 % oseb, ki je svoje odgovore argumentiralo, da hišni ljubljenci povzročajo alergijske reakcije in anksioznost pri ljudeh, da pride do kontaminacije čistih prostorov in da je vse odvisno od vzgoje živali. Odgovori so tudi grafično razvidni na sliki 4.

Slika 4: Prikazuje, kakšne nevšečnosti lahko povzročijo hišni ljubljenci v podjetju

Vir: lastno delo.

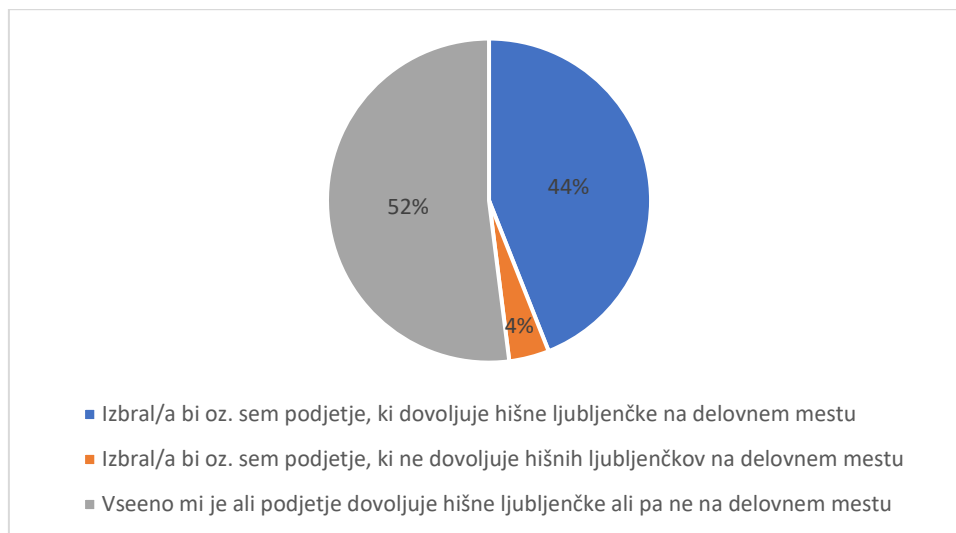
Eno od vprašanj v anketi je tudi bilo, ali so pripravljene sodelavcu pomagati pri skrbi (hrana, voda, sprehod) za njegovega hišnega ljubljence na delovnem mestu, na katerega je 53 % odgovorilo »da, vsekakor«, 39 % oseb bi to storilo, če bi jih sodelavec prosil, takšnih, ki imajo že dovolj dela s svojim hišnim ljubljencem in ne bi priskočilo na pomoč sodelavcu, je 3 %. Enako 3 % oseb meni, naj hišnega ljubljence ne vozi na delovno mesto, in prav tako še 3 % oseb ima že tako dovolj dela in jim je skrb za hišne ljubljence svojih sodelavcev odveč.

Pri podobnem vprašanju prejšnjemu, kjer gre za solidarnost, me je zanimalo, ali so zaposleni pripravljene poskrbeti za hišnega ljubljence, če bi ga direktor pripeljal v podjetje z namenom, da bi se zaposleni bolje počutili in bi ga med konci tedna in prazniki vzeli k sebi domov. Z veseljem bi to storilo 61 % oseb, če tega ne bi naredil nihče drug, bi za hišnega ljubljence poskrbelo 15 % oseb, 17 % oseb si ne želi dodatne odgovornosti, 7 % oseb pa niti samih nima hišnega ljubljence in ne želijo poskrbeti za drugega.

Eno bolj zanimivih vprašanj se mi je zdelo, kako bi na izbiro o redni zaposlitvi vplivalo dejstvo, da podjetje dovoljuje hišne ljubljence na delovnem mestu ali pa tega ne dovoljuje.

Pri 44 % je oz. bi na odločitev vplivalo, da podjetje dovoljuje hišne ljubljence na delovnem mestu. 4 % oseb je oz. bi izbralo podjetje, ki ne dovoljuje hišnih ljubljencev na delovnem mestu. Večini, kar 52 % anketiranih, pa je vseeno, ali podjetje dovoljuje hišne ljubljence ali pa ne. Odgovori so tudi grafično razvidni na sliki 5.

Slika 5: Prikazuje, kako bi na redno zaposlitev vplivalo, da podjetje dopušča hišne ljubljence na delovnem mestu

Vir: lastno delo.

Zadnje vsebinsko vprašanje se je nanašalo na morebitne nastale stroške v podjetju, kjer dopuščajo hišne ljubljence. Zanimalo me je, ali bi bili v primeru nastanka teh stroškov bili lastniki hišnih ljubljencev, ki jih pripeljejo s seboj na delo, pripravljeni prispevati simboličen znesek denarja in kolikšen bi ta znesek bil. 44 % jih je odgovorilo z »da«, znesek, ki pa so ga pripravljene prispevati, se giblje med 5 in 50 €. Vsekakor je manjši delež oseb (15 %) odgovorilo z »ne«, 41 % oseb pa je izbralo možnost »odvisno od zneska.«

5.4 Omejitve raziskave

Omejitve pri raziskavi mnenj podjetij o hišnih ljubljenceh v poslovnem svetu so se pojavile pri odzivnosti podjetij k sodelovanju in pri raziskovanju podjetij, ki v svojih prostorih sprejemajo hišne ljubljence. Naletela sem na nekaj informacij, da naj bi bila nekatera podjetja hišnim ljubljencem precej naklonjena in svojim zaposlenim dovolijo, da jih spremljajo na delo, vendar se je na koncu izkazalo, da to ne drži, iz različnih razlogov. Našla pa sem tudi podjetje, ki hišne ljubljence sprejema, vendar jih trenutno nihče ne pripelje s seboj na delo, zato mi pri raziskavi niso mogli pomagati.

Ogromno je podjetij, ki nimajo časa za razne intervjuje ali ankete, ki se ne navezujejo na njihov obseg poslovanja, zato pri študentskih raziskavah niso pripravljene sodelovati, pa naj gre za podjetja, ki hišne ljubljence sprejemajo ali pa ne. Kljub moji prilagodljivosti, da bi

intervju izvedla v ustni obliki preko telefonskega klica ali osebno v podjetju oz. v pisni obliki preko elektronske pošte, so podjetja odklonila sodelovanje.

Večjih omejitev pri pridobivanju podatkov o splošnem mnenju hišnih ljubljencev v poslovnem svetu nisem imela. Glede na to, da sem anketo delila na družbenih omrežjih, bi lahko rekla, da je edina omejitev to, da družbena omrežja večinoma uporabljajo mladi in osebe srednjih let, kar se je tudi videlo, saj je bilo največ oseb, ki je anketo rešilo, starih med 15 in 30 let. Vendar pa sem vseeno pridobila informacije od populacije, ki naj bi bila trenutno najbolj aktivna na trgu dela.

6 SKLEP

Ob pisanju zaključne strokovne naloge sem ugotovila, da pozitivni učinki hišnih ljubljencev v poslovnem svetu prevladajo negativne. Med temi pozitivni učinki se vidi izboljšanje zaposlovanja in zadrževanja delavcev. Zaposleni lažje preživijo svoj delovnik na delovnem mestu in dokončajo svoje projekte tudi po izpolnjenem delovniku, opaža se tudi zmanjšanje stresa ter boljše počutje zaposlenih, izboljšave se kažejo tudi v uspešnosti in produktivnosti zaposlenih, saj kakovostneje opravljajo delo, prav tako se povečuje socialna interakcija in opaža se več ekipnega dela. Pozitivni vplivi niso le na zaposlene, pač pa tudi na moralo podjetja in povezovanje s strankami. Poleg pozitivnih učinkov, ki jih hišni ljubljenci prinesejo v podjetje, lahko z njimi pride tudi nekaj negativnih. Za negativne učinke bi se lahko reklo, da hišni ljubljenci zaposlene včasih odvrtaajo od njihovega dela, nekdo je lahko alergičen ali ima živalsko fobijo, pride do nereda oz. nečistoče v podjetju ali materialne škode, prav tako ni izključena možnost napadalne reakcije živali. Vendar se je lahko marsikateri nevšečnosti možno izogniti z vzpostavitvijo primernih organizacijskih smernic, ki dajejo jasna navodila, kaj je v podjetju dovoljeno, če imajo zaposleni ob sebi hišnega ljubljence.

Iz raziskave med podjetji, ki sem jo izvedla z intervjuji, je razvidno, da ima večina podjetij pozitivno mnenje o hišnih ljubljencih v poslovnem svetu ter so jim tudi tako naklonjena, da jim dovoljuje vstop v njihove prostore. V podjetju DIMA pravijo, da so psi vedno dobrodošli v njihovem okolju, dokler sami želijo biti tam, saj njihova psička, ki jih spremlja na delu, dobro vpliva na zaposlene in obiskovalce, vedno pa spoštujejo, če se kdo v njeni prisotnosti ne počuti prijetno ter razumno najdejo najboljšo možno rešitev, brez oblikovanja določenih pravil. Tudi v podjetju CURBIS so najbolj naklonjeni psom, saj prispevajo k pozitivnemu in sproščujočemu vzdušju. V podjetju niso dobrodošli le psički zaposlenih, vendar tudi njihovih strank in imajo za njihove štirinožne obiskovalce vedno na voljo posode za vodo. Čeprav v podjetju STALUS dopuščajo svojim zaposlenim, da pripeljejo hišne ljubljence na delo, menijo, da je njihov vpliv odvisen predvsem od karakterja živali, saj imajo med njimi zaposleno, ki ima s seboj psička, ki družbe ne mara preveč in tako na ostale zaposlene nima nikakršnega vpliva, saj je med delom s svojo lastnico v njeni pisarni. Pri podjetjih, ki hišnih ljubljencev ne dopuščajo v svojih prostorih, sicer menijo, da lahko

pozitivno vplivajo na delovno okolje, vendar imajo tehtne razloge, da zaposlenim te možnosti ne omogočajo. V družbi DEOS – center Črnuče to ni mogoče iz varnostnih razlogov in obvezni zbranosti zaposlenih pri njihovem delu, vendar pa včasih naredijo izjemo, da obiskovalcem dovolijo za kratek čas pripeljati hišnega ljubljénčka na obisk k stanovalcem. Pri Zavodu RS za zaposlovanje je zaposlenih preveč oseb ter imajo veliko zunanjih obiskovalcev, da bi bilo to izvedljivo. V podjetju Fotona pa morajo biti delovni pogoji brezhibni zaradi dejavnosti, s katero se ukvarjajo.

Opravila sem še raziskavo o splošnem mnenju posameznikov o hišnih ljubljénčkih v poslovnem svetu. Večina pozna trend, da nekatera podjetja dopuščajo hišne ljubljénčke na delovnem mestu. Kar nekaj anketiranih oseb dela v podjetjih, kjer jim družbo delajo štirinožni prijatelji, najpogosteje gre za pse. Zanimiva mi je bila ugotovitev, da bi malo manj kot polovica anketirancev pri izbiri podjetja, kjer si želijo delati, izbrala, da podjetje v svojih prostorih dopušča hišne ljubljénčke. Lastniki hišnih ljubljénčkov so pripravljene prispevati nek simboličen znesek, do višine 50 evrov na mesec za stroške, ki bi zaradi prisotnosti živali v podjetju lahko nastali.

LITERATURA IN VIRI

1. 24ur.com. (2013, 29. januar). *To smo mi, vojaški službeni psi!*. <https://www.24ur.com/novice/slovenija/foto-to-smo-mi-vojaski-sluzbeni-psi.html>
2. Bergel Pogačnik, J. (2019). *Kadar kuža spreminja odnose: učenje socialnih veščin s pomočjo psa*. Digiars.
3. Brower, T. (2022, 1. februar). *Pet-Friendly Workplaces Are On The Rise: Here's Where To Find Them*. <https://www.forbes.com/sites/tracybrower/2022/02/01/pet-friendly-workplaces-are-on-the-rise-heres-where-to-find-them/?sh=39a638043a71>
4. Caramela, S. (2023, 21. februar). *Paw-some or Cat-astrophic? Pros and Cons of Office Pets*. <https://www.businessnewsdaily.com/10901-pros-cons-office-pets.html>
5. Cerulli, P. (2022, 2. april). *Cats at the office will become the next craze and we are here for it*. <https://www.pawtracks.com/cats/cats-at-the-office/>
6. Chambers, C. (2014, 13. avgust). *Five Things Businesses Can Learn From Cats*. <https://www.forbes.com/sites/investor/2014/08/13/five-things-businesses-can-learn-from-cats/?sh=163952f367e7>
7. DEOS. (2023). *O podjetju*. <https://www.deos.si/o-podjetju/deos-d-d/>
8. Dima center. (2023). *O podjetju*. Pridobljeno 13. aprila 2023 na spletnem naslovu <https://www.dimacenter.com/about/>
9. Evans, L. (2014, 20. oktober). *Your Definitive Argument For A Pet Friendly Office*. <https://www.fastcompany.com/3037205/your-definitive-argument-for-a-pet-friendly-office>
10. Fotona. (2023). *O Fotoni*. <https://www.fotona.com/si/about-us/>

11. GENERALI zavarovalnica d. d. (2021, 31. marec). *Katerega hišnega ljubljénčka izbrati, če nočete imeti psa?* [objava na blogu]. <https://www.generalis.si/nasveti/zavarovanje/-/blog/2021/Dom/katerega-hisnega-ljubljénčka-izbrati-ce-nocete-imeti-psa->
12. Indeed Editorial Team. (2022, 3. junij). *Pets in the Workplace: Pros, Cons and Tips*. <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/pets-in-the-workplace>
13. Mars or Affiliates (2023). *Sample Workplace Pet Policy*. <https://www.bettercitiesforpets.com/resource/workplace-pet-policy/>
14. Ministrstvo za notranje zadeve. *Delo s službenimi psi*. <https://www.policija.si/delovna-podrocja/delo-s-sluzbenimi-psi>
15. O'Neill, A. (1999). *Najlepša knjiga o psih*. Učila.
16. Pes moj prijatelj. (2018, 19. marec). *Psi vodniki so delavni psi in zvesti prijatelji*. <https://www.pesmojprijatelj.si/clanek/psi-vodniki-so-delavni-psi-in-zvesti-prijatelji>
17. Pes moj prijatelj. *Kako postati reševalni pes?*. <https://www.pesmojprijatelj.si/dobro-je-vedeti/vzgoja-psa/kako-postati-resevalni-pes>
18. Pes moj prijatelj. (2023, 25. maj). *Psi na delovnem mestu*. <https://www.pesmojprijatelj.si/clanek/psi-na-delovnem-mestu->
19. Razloženo. (2022, 16. marec). *Kaj je službena žival?*. <https://razlozeno.com/kaj-je-sluzbena-zival/>
20. Reeves, K. (2020, 27. maj). *The Importance of Pets in Our Lives*. <https://www.transitionslifecare.org/2020/05/27/the-importance-of-pets-in-our-lives/>
21. Robinson, A. (2022, 19. julij). *14 Best Office Pets for Happy Workplaces*. <https://teambuilding.com/blog/office-pets>
22. Schooley, S. (2023, 23. marec). *Pets in the Workplace: Is It a Good or Bad Idea?*. <https://www.business.com/articles/pets-in-the-workplace-is-it-a-good-or-bad-idea/>
23. Squashland Ljubljana. (2023). *Prvi lesen squash center na svetu*. <http://squashland.si/>
24. STALUS. (2023). *O podjetju*. <https://www.stalus.si/podjetje/>
25. Thompson, J. (2023, 23. marec). *Pets Go to Work: How to Create a Pet Policy for Your Office*. <https://www.business.com/articles/office-pets-policy/>
26. Vodopivec, D. in Horvat Kokalj, V. (2011). *Psi, naši prijatelji*. Zavod RS za šolstvo.
27. Weinberger, D. (2021, 27. januar). *9 Pet-Damaged Furniture Repairs and Other Fixes*. <https://www.familyhandyman.com/list/ways-pets-can-damage-your-home/>
28. Workable. (2023). *Pets in the workplace company policy*. <https://resources.workable.com/pets-in-the-workplace-policy>
29. Young, J. in Kumar, S. (2022, 13. julij). *Paws for thought: the pros and cons of a pet-friendly office*. <https://theconversation.com/paws-for-thought-the-pros-and-cons-of-a-pet-friendly-office-185761>
30. Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (2023). *O ZRSZ*. <https://www.ess.gov.si/o-zrsz/>

PRILOGE

Priloga 1: Vprašalnik za podjetja, ki dopuščajo hišne ljubljence

Q1: Ime podjetja?

Q2: V katerem sektorju podjetje posluje?

- Javni.
- Zasebni.

Q3: Kakšno je število zaposlenih v podjetju?

Q4: Kakšno je vaše mnenje o hišnih ljubljenceh v poslovnem svetu?

Q5: Kako bi po vašem mnenju vplivalo dopuščanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

Q6: Ali v vašem podjetju dovoljete hišne ljubljence na delovnem mestu?

Q7: Katere hišne ljubljence dopuščate, da vaši zaposleni pripeljejo na delovno mesto oz. jih v podjetju imate?

Q8: Koliko vaših zaposlenih s seboj pripelje svojega hišnega ljubljence?

Q9: Kaj vas je spodbudilo, da svojim zaposlenim dopuščate hišne ljubljence na delovnem mestu?

Q10: Kako se spopadate z zaposlenimi, ki ne želijo oz. zaradi kakršnih koli razlogov (alergije, strah, neprijetno počutje ...) ne sprejemajo hišnih ljubljencev v podjetju?

Q11: Kakšen je po vašem mnenju vpliv hišnih ljubljencev v vašem podjetju?

Q12: Kako ste oblikovali organizacijske smernice glede hišnih ljubljencev (navodila in pravila)?

Q13: Ali vam hišni ljubljenci kdaj povzročajo kakšne nevšečnosti, kakšne in kako se z njimi spopadate?

Q14: So zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev stroški v vašem podjetju višji?

Q15: Kateri so stroški, ki so po vašem mnenju višji zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev?

Q16: Približno koliko so ti stroški višji v €?

Priloga 2: Vprašalnik za podjetja, ki ne dopuščajo hišnih ljubljencev

Q1: Ime podjetja?

Q2: V katerem sektorju podjetje posluje?

- Javni.
- Zasebni.

Q3: Kakšno je število zaposlenih v podjetju?

Q4: Kakšno je vaše mnenje o hišnih ljubljenceh v poslovnem okolju?

Q5: Kako bi po vašem mnenju vplivalo dopuščanje hišnih ljubljencev na delovnem mestu?

Q6: Ali v vašem podjetju dovoljete hišne ljubljence na delovnem mestu?

Q7: Kakšni so vaši razlogi, da ne dopuščate hišnih ljubljencev v vašem podjetju?

Q8: Narejenih je bilo veliko študij, ki potrjujejo pozitiven vpliv na zaposlene v prisotnosti hišnih ljubljencev na delovnem mestu (povečana ustvarjalnost in produktivnost, zmanjšanje stresa ...). Ali bi bili pripravljene poskusno v svoje podjetje sprejeti hišne ljubljence zaposlenih?

Q9: (Če je odgovor na Q8 »da«.) Katere hišne ljubljence bi bili pripravljene sprejeti v svoje podjetje?

Q10: (Če je odgovor na Q8 »da«.) Zaradi katerih razlogov oz. spoznanj bi bili pripravljene sprejeti hišne ljubljence v vaše podjetje?

Q11: (Če je odgovor na Q8 »da«.) Menite, da bi bili nekateri stroški višji zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev v vašem podjetju?

Q12: (Če je odgovor na Q8 »da«.) Bi bili pripravljene nameniti nekaj denarja podjetja, če bi se stroški povečali zaradi prisotnosti hišnih ljubljencev?

Q13: (Če je odgovor na Q12 »da«.) Koliko denarja bi bili pripravljene nameniti v €?

Q14: (Če je odgovor na Q12 »ne«.) Zaradi katerih razlogov ne bi bili pripravljene nameniti nekaj denarja podjetja?

Q15: (Če je odgovor na Q8 »ne«.) Ali bi bili pod kakšnimi pogoji sploh pripravljene sprejeti hišne ljubljence v vašem podjetju in če da, pod kakšnimi?

Priloga 3: Predstavitev analiziranih podjetij in slike ljubljencev prisotnih v podjetju

DIMA center, d. o. o.

Podjetje DIMA center je bilo ustanovljeno leta 2001. Podjetje se ukvarja z direktnim marketingom, v katerem ga zaposleni celostno obvladajo, od priprave kreativnih rešitev do izvedbe akcij direktnega trženja ter zajema odzivov in naročil. Pomagajo pri komunikaciji z že obstoječimi strankami, prav tako pa s pomočjo pravega pristopa poiščejo nove zveste stranke (DIMA center, 2023).

CURBIS, d. o. o.

Podjetje CURBIS je bilo ustanovljeno leta 2012, sedaj je bolj poznano pod imenom Squashland Ljubljana. Svojim strankam nudi veliko storitev, njihov glavni namen pa je oddaja igrišč za squash. Prav tako nudijo tudi druge športne aktivnosti: wallyball (različica odbojke, ki se jo igra na squash igrišču), nogotenis, namizni tenis in fitnes.

Za vse, ki si želijo sprostitev, nudijo tudi wellnes, kjer lahko njihove stranke najamejo savno ali pa se naročijo na masažo pri njihovih partnerjih. Še ena od možnosti je, da se v tem prijetnem ambientu naravnih materialov v notranjih prostorih zgradbe ali na letnem vrtu stranke zadržujejo v gostinskem delu, kjer si lahko privoščijo marsikaj iz njihove široke ponudbe.

Ena od storitev, ki jo poleg vsega še nudijo, je trgovina z vso športno opremo za squash, kjer bodo svojim strankam z veseljem pomagali in svetovali pri nakupu najbolj primerne opreme za vsakega posameznika (Squashland Ljubljana, 2023).

Slika 1: Psička Rio in Lava

Vir: Squashland Ljubljana (2023).

STALUS, trgovina, storitve in svetovanje, d. o. o.

Podjetje STALUS je že od leta 1996, ko je bilo ustanovljeno, vodilni ponudnik tekalnih koles in transportnih naprav na slovenskem tržišču. Prav tako je ekskluzivni zastopnik nemškega proizvajalca tekalnih koles Blickle® in transportnih naprav Georg Kramp®. Namen podjetja ob ustanovitvi je bil slovenskim podjetjem ponuditi celovito podporo pri dobavi tekalnih koles in transportnih naprav, zagotoviti najvišjo kakovost izdelkov, optimalni dobavni roki in ugodne cene, kar bi povečalo produktivnost, konkurenčnost in zadovoljstvo poslovnih partnerjev.

Kot vizijo so si zadali, ostati vodilni zastopnik in najboljši ponudnik kakovostnih transportnih koles in naprav nemških proizvajalcev. Svoje kupce in končnega potrošnika želijo zadovoljiti s svojim znanjem in storitvami. Stalne izboljšave in najvišjo kakovost izdelkov zahtevajo od svojih dobaviteljev. Uspešno delujejo na domačem in tujem trgu, tudi v Bosni in Hercegovini imajo svoje zastopništvo, cilj pa je širitev na trge vzhodne Evrope (STALUS, 2023).

Slika 2: Psiček Bono

Vir: STALUS (2023).

DEOS, d. o. o. (center Črnuče)

Družba DEOS deluje v zasebni lasti od leta 1995 v osmih centrih DEOS po Sloveniji. Njihova ključna dejavnost je institucionalno varstvo starejših v njihovih centrih, opravljanje socialnovarstvenih storitev ter izvajanje služb pomoči na domu in socialnega servisa v okolici njihovih centrov. V celotni družbi je zaposlenih več kot 800 oseb, ki skrbijo za 1340 stanovalcev.

Kader v družbi je strokovno usposobljen za vsako posamezno področje (zdravstvena nega in oskrba, prehrana, fizioterapija, delovna terapija in družbena vključenost), kar omogoča kakovostno skrb za njihove stranke oz. stanovalce. Tukaj je tudi tehnična služba, ki skrbi za čistočo prostorov, perila in brezhibno delovanje vseh naprav.

V družbi DEOS razvijajo lastne procese in znanja, s katerimi nudijo najustreznejšo in najboljšo oskrbo njihovim stanovalcem. Prav tako jih spodbujajo k raznim aktivnostim in samostojnemu življenju. Pozornost namenjajo tudi svojcem njihovih oskrbovancev, da v vsakem trenutku dobijo potrebne informacije.

Center starejših Črnuče, del družbe DEOS, je zasebni socialnozdravstveni zavod s koncesijo, ki je bil ustanovljen konec leta 2012. Stoji na čudoviti lokaciji ob Črnuškem bajerju. Sobe so razporejene v devet enot ter so opremljene z dnevnim prostorom, čajno kuhinjo in televizorjem. V pritličju se nahaja prostor z recepcijo in kavarno s teraso, ki je namenjen druženju stanovalcev ali svojcev. Imajo pa tudi prostor za fizioterapijo, delovno terapijo, duhovno oskrbo in frizerski salon (DEOS, 2023).

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

Zavod RS za zaposlovanje je ena ključnih ustanov na trgu dela, je samostojna pravna oseba s statusom javnega zavoda, ki deluje enotno za območje Slovenije. Njihove storitve so namenjene brezposelnim, iskalcem zaposlitve in vsem, ki potrebujejo strokovno pomoč pri zaposlovanju in poklicni orientaciji. Ne le iskalcem zaposlitve, njihove storitve so namenjene tudi delodajalcem, izvajalcem programov zaposlovanja, socialnim partnerjem, strokovnim institucijam in širši javnosti.

Zavod deluje na podlagi veljavne zakonodaje s področja trga dela, strokovnih smernic in izhodišč ter sprejetih strateških dokumentov. Vodstvo in Centralna služba delujeta na sedežu institucije v Ljubljani, po celotni Sloveniji pa delujejo območne službe z uradi za delo, kariernimi središči in pisarnami za delodajalce.

Glavne dejavnosti zavoda so zagotavljanje in posredovanje zaposlitev ter zaposlitveno svetovanje, izvajanje karierni orientacije, izvajanje zavarovanja za brezposelnost, izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja, izdajanje delovnih dovoljenj in zaposlovanje tujcev, izdelavo analitičnih, razvojni in drugih strokovnih gradiv s področja njihovega delovanja ter

informiranje o trgu dela in informacije javnega značaja (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2023).

Fotona, d. o. o.

Podjetje Fotona z dolgoletnimi izkušnjami laserske industrije posluje že od leta 1964, ko so začeli proizvajati laserske naprave za obrambo, optične komunikacije ter za uporabo v industriji, zobozdravstvu in medicini. Danes je vodilno podjetje za medicinske laserje zaradi njihovih inovativnih laserskih sistemov za uporabo v estetski medicini, dermatologiji, zobozdravstvu, kirurgiji in ginekologiji. Vedno želijo izbrati popolnost in zadovoljiti potrebe izjemno zahtevnega trga.

Sedež podjetja imajo v Evropi, njihove regionalne podružnice pa v ZDA, na Kitajskem, v Franciji in Nemčiji. Globalna distribucijska mreža pokriva več kot 80 držav, s tem zagotavlja celovito podporo in storitve za uporabnike laserjev. Vključujejo klinično usposabljanje s praktičnimi in strokovnimi delavnicami, individualna usposabljanja in sodelovanja v mednarodnih kliničnih študijah.

V tej panogi zaposlujejo najbolj izobražen kader, veliko zaposlenih je doktorjev znanosti, ki so specializirani za lasersko in medicinsko tehnologijo. Da konkurirajo podjetjem na tem področju, veliko namenijo področju raziskav in razvoja.

Vse njihove laserske sisteme preizkušajo znotraj podjetja, kar sistemu zagotavlja najvišjo kakovost, zanesljivost, preprostost za uporabo in trajnost ter skladnost z vsemi veljavnimi mednarodnimi standardi (Fotona, 2023).

Priloga 4: Vprašalnik o splošnem mnenju hišnih ljubljencev v poslovnem svetu

Sem Anja Pirš, študentka dodiplomskega študija na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Za zaključek svojega študija pripravljam Zaključno strokovno nalogo z naslovom Hišni ljubljenci v poslovnem svetu. Prosim vas, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran začnete z izpolnjevanjem ankete.

Q1: Ste že slišali, da nekatera podjetja svojim delavcem dopuščajo hišne ljubljence na delovnem mestu?

- Da, sem že slišal/a.
- Ne, to slišim prvič.

Q2: Ali si želite oz. ste si želeli, da vas vaš hišni ljubljencek spremlja na delovno mesto?

- Da, in tudi me.
- Da, bi si želel/a.
- Ne, ni potrebe.
- Ne, bilo bi moteče.

- Nimam hišnega ljubljénčka.

Q3: Če bi imeli oz. ste imeli možnost imeti hišnega ljubljénčka ob sebi na delu, katera žival bi oz. je to bila?

- Pes.
- Mačka.
- Hišni ljubljénček v kletki (hrček, zajec, morski prašiček, papagaj ...).
- Hišni ljubljénček v akvariju (riba, želva ...).
- Hišni ljubljénčki v terariju (kača, kuščar ...)
- Ne želim hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu.
- Drugo: _____

Q4: Kdo ima oz. je imel hišnega ljubljénčka na delovnem mestu v podjetju, kjer delate? (Možnih je več odgovorov.)

- Jaz.
- Sodelavec.
- Vodja.
- Direktor.
- Nihče.

Q5: Kako bi oz. je po vašem mnenju vplivala prisotnost hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu? (možnih je več odgovorov)

- Bolj sproščeno vzdušje.
- Boljši odnosi med sodelavci.
- Manj stresa.
- Večja produktivnost.
- Prepriri zaradi ne sprejemanja hišnih ljubljénčkov.
- Več stresa.
- Oviranje dela.
- Nimam mnenja.

Q6: Menite, da je za prisotnost hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu treba oblikovati organizacijske smernice (navodila in pravila)?

- Da, saj morajo lastniki poskrbeti, da se živali primerno obnašajo in vzdrževati nek higienski standard.
- Ne, saj žival se ne zaveda, kje je.
- Nimam mnenja.
- Q7: Menite, da bi lahko oz. so hišni ljubljénčki povzročili nevšečnosti v podjetju ter na kakšen način? (možnih je več odgovorov)
- Motenje dela zaposlenih.

- Napad na zaposlene ali stranke.
- Poškodovano pohištvo in oprema.
- Neprijetne vonjave.
- Ne povzročajo nevšečnosti.
- Nimam mnenja.
- Drugo: _____

Q8: Ste pripravljeni sodelavcu pomagati pri skrbi (hrana, voda, sprehod) za njegovega hišnega ljubljénčka na delovnem mestu?

- Da, vsekakor.
- Da, če bi me prosil.
- Ne, imam dovolj dela s svojim hišnim ljubljénčkom.
- Ne, naj ne vozi hišnega ljubljénčka na delovno mesto.
- Ne, že tako imam dovolj dela.

Q9: Če bi v podjetju direktor imel hišnega ljubljénčka z namenom, da bi se zaposleni bolje počutili, bi bili pripravljeni zanj tudi poskrbeti in ga med vikendi in prazniki vzeti k sebi domov?

- Da, z veseljem.
- Da, le če nihče drug tega ne bi naredil.
- Ne, ne želim dodatne odgovornosti.
- Ne, tudi sam/a nimam hišnih ljubljénčkov.

Q10: Kako bi oz. je na vašo izbiro o redni zaposlitvi vplivalo, da podjetje dovoljuje hišne ljubljénčke na delovnem mestu ali pa jih ne dovoljuje?

- Izbral/a bi oz. sem podjetje, ki dovoljuje hišne ljubljénčke na delovnem mestu.
- Izbral/a bi oz. sem podjetje, ki ne dovoljuje hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu.
- Vseeno mi je ali podjetje dovoljuje hišne ljubljénčke ali pa ne na delovnem mestu.

Q11: Če bi bili stroški podjetja (čišćenje) višji zaradi hišnih ljubljénčkov na delovnem mestu, bi bili pripravljeni prispevati simbolični znesek denarja, kot lastnik hišnega ljubljénčka?

- Da. Koliko? _____
- Ne.
- Odvisno od zneska.

P1: Spol:

- Moški.
- Ženski.

P2: V katero starostno kategorijo spadate?

- Do 15 let
- Od 15 do 30 let.
- Od 30 do 45 let.
- Od 45 do 60 let.
- Od 60 do 75 let.
- Od 75 let ali več.

P3: Kakšen je vaš sedanji status?

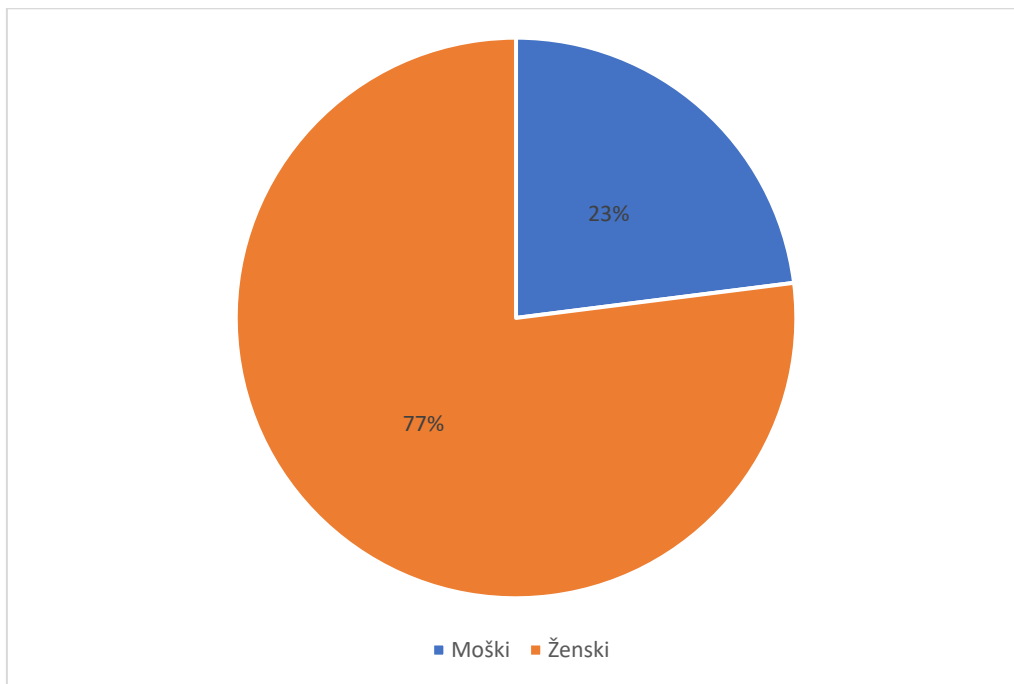
- Dijak, študent.
- Samozaposleni.
- Kmet.
- Zaposleni v malem podjetju.
- Zaposleni v velikem podjetju.
- Vodilni kader.
- Lastnik podjetja.
- Brezposelni.
- Upokojenec.
- Drugo: _____

P4: Kakšna je vaša delovna doba?

- Do 10 let.
- Od 10 do 20 let.
- Od 20 do 30 let.
- Od 30 do 40 let.
- Imam delovne izkušnje le preko študentskega servisa.
- Nimam delovnih izkušenj.

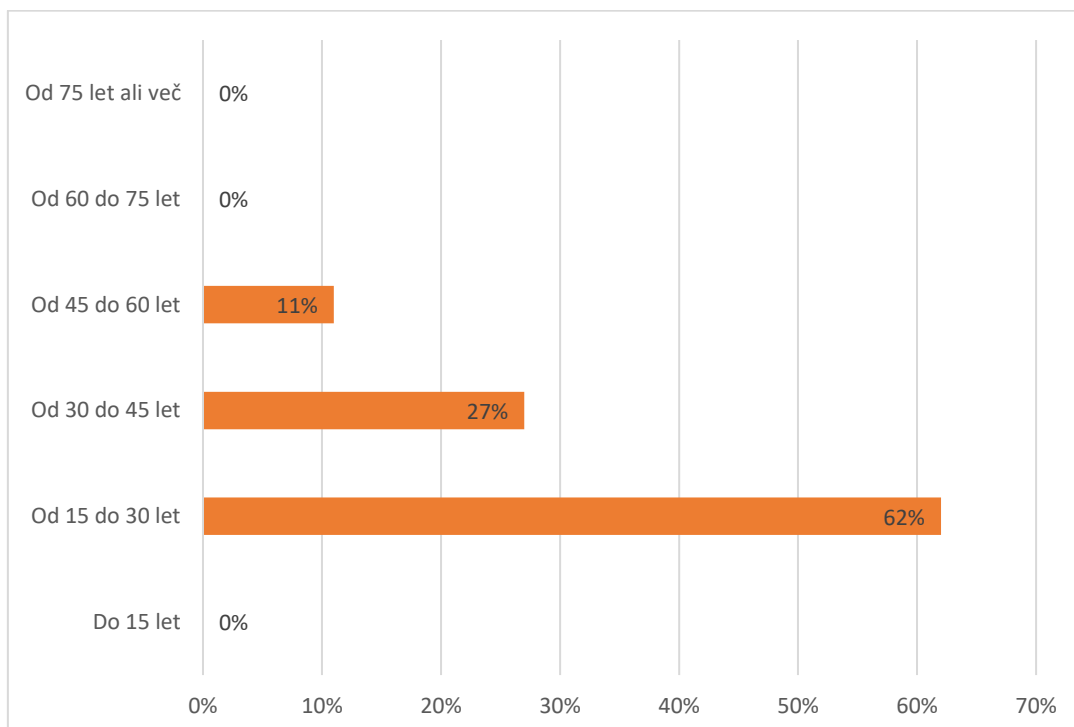
Priloga 5: Grafični prikaz demografskih podatkov o sodelujočih osebah v spletni anketi o splošnem mnenju hišnih ljubljencev v poslovnem svetu

Slika 1: Prikaz deleža spola anketirancev

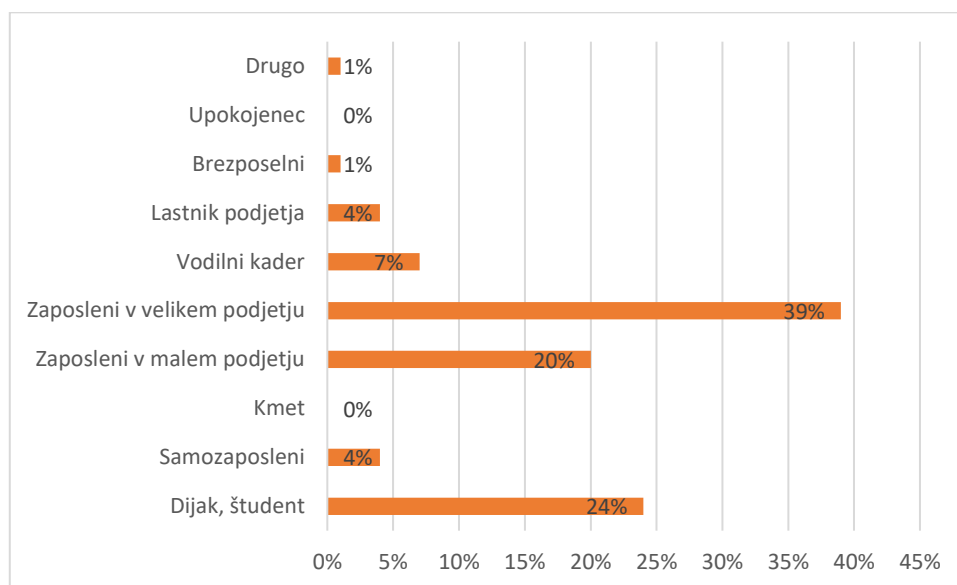
Vir: lastno delo.

Slika 2: Prikaz deleža starosti anketirancev

Vir: lastno delo.

Slika 3: Prikaz deleža sedanjega statusa anketirancev

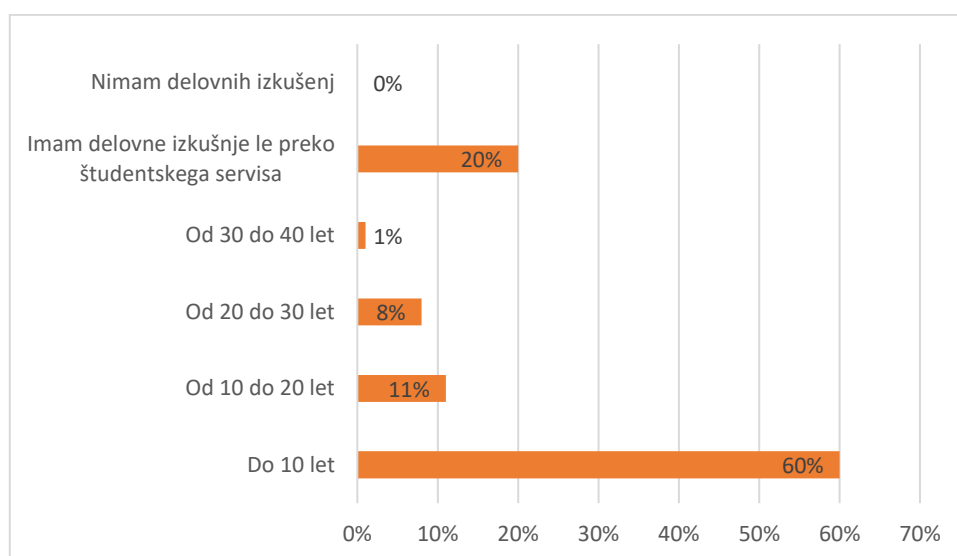
Vir: lastno delo.

Odgovori »Drugo«:

Zaposleni v srednjem podjetju

Javni zavod

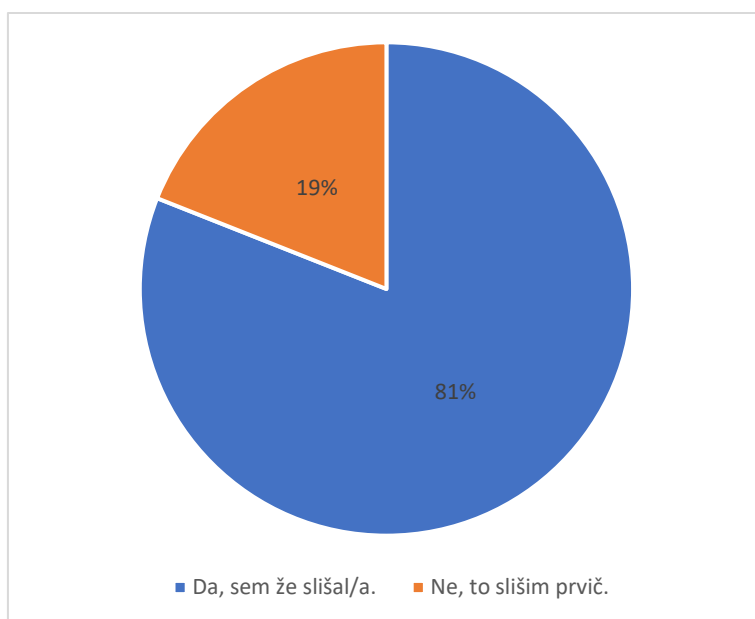
Slika 4: Prikaz deleža delovne dobe anketirancev

Vir: lastno delo.

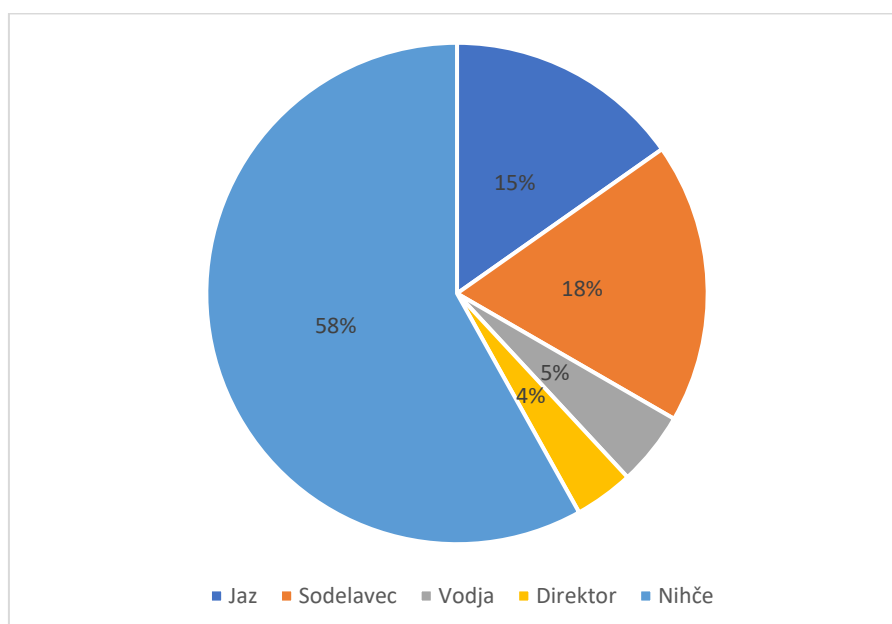
Priloga 6: Grafični prikaz vsebinskih vprašanj spletnega vprašalnika

Slika 1: Prikaz deleža mnenja anketirancev o tem, ali so že slišali, da nekatera podjetja dopuščajo hišne ljubljence na delovnem mestu

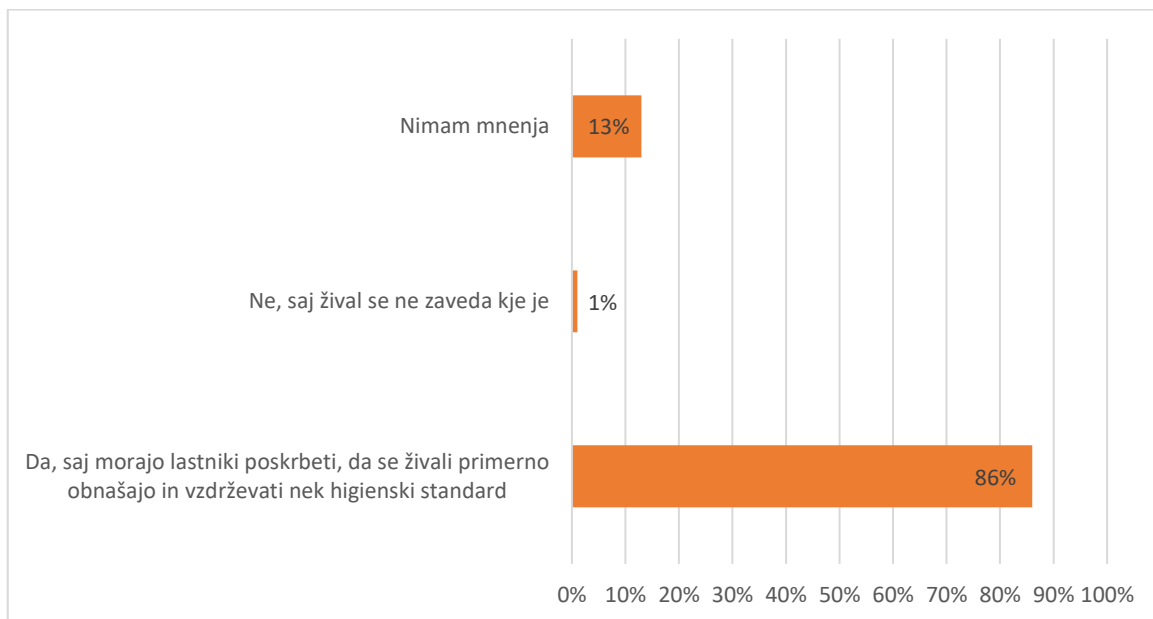
Vir: lastno delo.

Slika 2: Prikaz deleža mnenja anketirancev o tem, kdo na delovno mesto pripelje svojega hišnega ljubljence

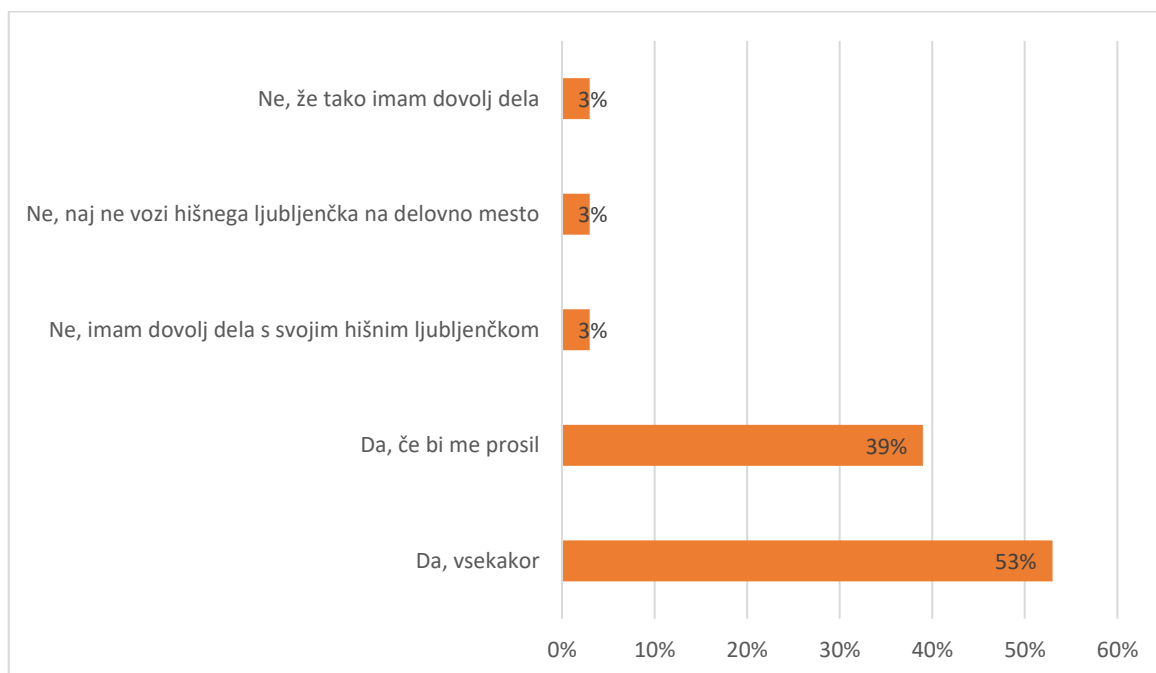
Vir: lastno delo.

Slika 3: Prikaz deleža mnenja anketirancev o tem, ali je treba oblikovati organizacijske smernice (navodila in pravila) za prisotnost hišnih ljubljencev na delovnem mestu

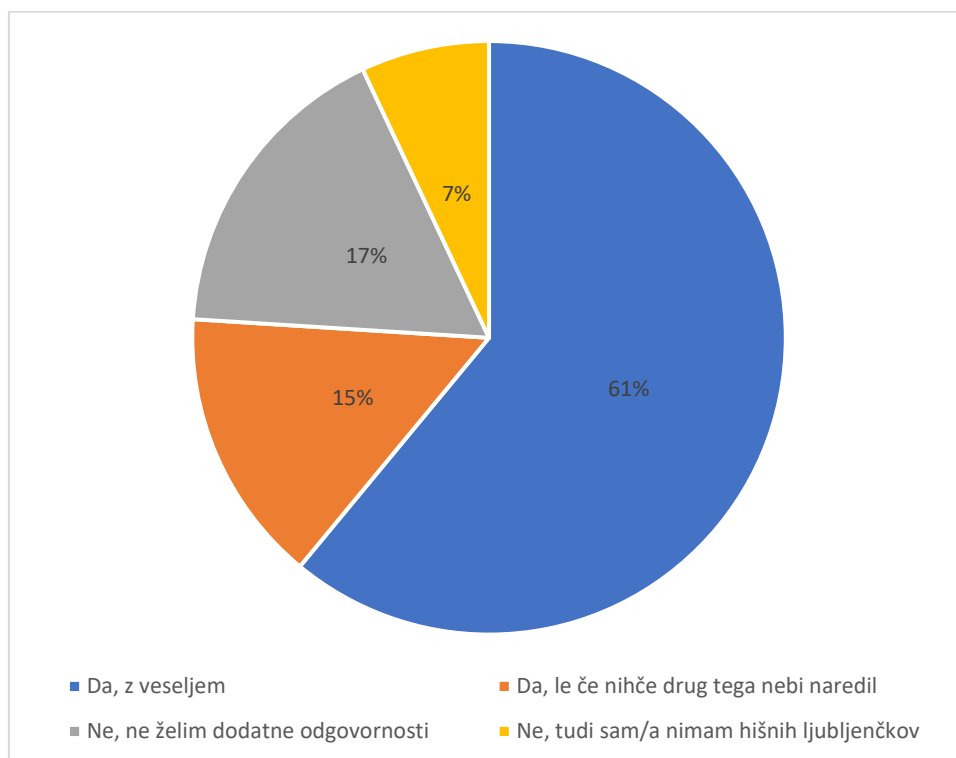
Vir: lastno delo.

Slika 4: Prikaz deleža mnenja anketirancev o tem, ali so svojemu sodelavcu pripravljene pomagati pri skrbi za hišnega ljubljencev, ki ga pripelje na delovno mesto

Vir: lastno delo.

Slika 5: Prikaz deleža mnenja anketirancev o tem, ali bi bili pripravljeni poskrbeti za hišnega ljubljénčka, ki ga direktor pripelje v podjetje z namenom boljšega vzdušja na delovnem mestu

Vir: lastno delo.

Slika 6: Prikaz deleža mnenja anketirancev o tem, ali bi v primeru višjih stroškov v podjetju zaradi prisotnosti hišnih ljubljénčkov prispevali nek simbolični znesek denarja kot lastnik hišnega ljubljénčka

Vir: lastno delo.

Odgovori »Koliko?«:	
5 €	8 oseb oz. 12 %
10 €	18 oseb oz. 27 %
15 €	2 osebi oz. 3 %
20 €	30 oseb oz. 46 %
25 €	4 osebe oz. 6 %
30 €	2 osebi oz. 3 %
50 €	2 osebi oz. 3 %